

3 (162) травень 2013 рік

Видання
Полтавської єпархії
Української Православної Церкви

ПОЛТАВСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Засновано в 1864 р.
і відновлено в 2002 р. під назвою
«ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ»

З благословення
Високопреосвященнішого Филипа,
митрополита
Полтавського і Миргородського

У Соборі Полтавських святих засяяв святитель Іларіон (Юшенов)

У Соборі Полтавських святих засяяв духовною величчю ще один святий. Єпископа Полтавського і Переяславського Іларіона (Юшенова) прославлено в лику святих. Торжество відбулося 12 травня в Полтавському Хресто-воздвиженському монастирі. Радісна подія зібрала в обителі багато віруючих Полтавської єпархії. У цей будній день красень собор був заповнений людьми вшент. Божественну літургію з чином прославлення очолив Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип. Йому співслужили Пресвященний єпископ Новокаховський і Генічеський Філарет та Преосвященний єпископ Золотоніський Іоанн. Разом із архіереями перед престолом Божим у соборі цього дня предстояли більше п'ятдесяти священників.

За малим входом востаннє проспівали єпископу Іларіону заупокійні молитовні піснеспіви.

Рішення про канонізацію єпископа Полтавського і Переяславського Іларіона, ухвалене Священним Синодом Української Православної Церкви 16 вересня 2014 року, зачитав вірянам Владика Філарет. Цим рішенням святі останки єпископа Синод постановив вважати святими мощами, а день прославлення — днем пам'яті.

Митрополит Филип ознайомив паству з життєм угодника Божого, після

чого виніс ікону святителя й благословив нею присутніх у храмі. Благословив і велично проспівав затим архієрейський хор тропар, кондак і величання новопрославленому святому.

Що ж стало причиною для вшанування в сонмі святих церковного ієрарха, який керував Полтавською єпархією в 1887–1904 роках? Особисте благочестя й пастирська діяльність як апостольське служіння — обидві умови для прославлення в лику святих і через століття яскраво вирізняють цього архієрея.

Його життя ніби розрізане навпіл рукою Божою. Іван Євфимович Юшенов (це мирське ім'я святого) народився в родині священника в 1824 році на Смоленщині, закінчив духовне училище, духовну семінарію. З-поміж вихованців духовної школи саме його вирізнув Смоленський єпископ Тимофій, і з благословення архієрея Іван одружується з його племінницею й приймає священний сан. Це підкорення своїй волі архієрею виявилось благодатним для майбутнього святого: його сімейне життя було щасливим, Господь дарував подружжю трьох дітей. Але щастя тривало недовго. Спочатку помирає дружина, потім діти. Важкі втрати привели отця Іоанна в чернецтво. В один рік він був пострижений у мантію з ім'ям Іларіон, возведений у сан ігумена, а потім архимандрита й поставлений управляти монастирями.

Варто, однак, зазначити, що такий злет на новому терені не був випадковий. Життя священнослужитель пізнав усебічно. За плечима була служба в сільському храмі. Треба думати, що для нього, вихідця з бідної родини сільського священика, ці роки поглибили знання потреб і проблем простого народу. Знав він і цінність проповіді та просвітництва. За наполяганням єпископа Тимофія і під його безпосереднім керівництвом настільки вдосконалився в катехизаторських бесідах, що вісімдесят повчань цензурний комітет ухвалив як зразок для використання в храмах Смоленської єпархії. Отець Іларіон набув і досвіду служби священником у жіночому монастирі, настоятелем собору, благочинним храмів єпархіального міста, членом духовної консисторії, головою ради жіночого єпархіального училища тощо. Тепер же, у лику ангельському, чернечому, і проповідницький талант, і талант адміністратора розквітли повною мірою. Особливо помітно це стало всім, коли Богородиця вручила в управління отця Іларіона Свою Київську Печерську Успенську Лавру, що значно преобразилася за шість років його намісництва: було збудовано корпус готелю, організовано іконописну школу, відновлено згорілу друкарню, відремонтовано дзвіницю і Велику церкву...

Закінчення на с. 8.

У номері:

Літній відпочинок
дітей: виховання
чи вседозволеність?

Православні дитячі табори
замість бездоглядності

с. 7

Светское образование
в духовных школах

Сравнительный анализ
святоотеческих мнений

с. 10-11

Як хочете, щоб
із вами чинили люди,
так і ви чиніть із ними

Шлях до висот духовної досконалості

с. 12

Пост истинный
и благоприятный

Задание №1 — борьба с гордостью

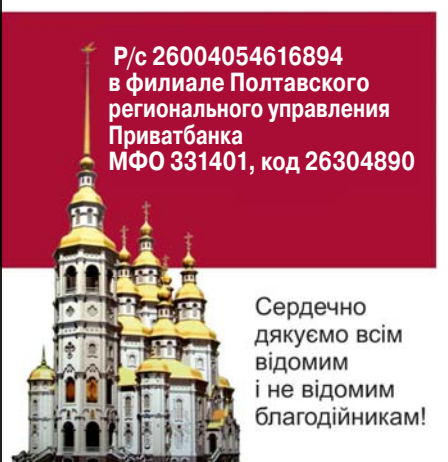
с. 13

Гоголь — матери

Исполнил ли классик пятую
заповедь?

с. 14

ПРОСИМО
ВАШИХ ПОЖЕРТВ
НА БУДІВНИЦТВО
ВОСКРЕСЕНСЬКОГО
КАФЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ
МІСТА ПОЛТАВИ

Р/с 26004054616894
в филиале Полтавского
регионального управления
Приватбанка
МФО 331401, код 26304890

Сердечно
дякуємо всім
відомим
і не відомим
благодійникам!

Збори духовенства

✙ Під головуванням Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа 24 квітня у Духовно-просвітницькому центрі Полтавської єпархії відбулися збори благочинних єпархії та духовенства міста Полтави.

Священики звітували про виконану роботу. Крім того, учасники зборів обговорили актуальні питання життя єпархії, зокрема активізації соціальної діяльності на парафіях та надання чергової партії гуманітарної допомоги на схід України.

Збори почалися і закінчилися спільною молитвою.

Збори відділу взаємодії зі Збройними силами

✙ Під головуванням Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа у Духовно-просвітницькому центрі Полтавської єпархії 28 квітня відбулися збори членів відділу взаємодії зі Збройними силами України та іншими військовими формуваннями єпархії.

Високопреосвященніший Владика представив нового голову цього єпархіального відділу — клірика Свято-Андріївського храму міста Полтави ієрея Андрія Твердохліба.

До оновленого складу відділу ввійшли: протоієрей Миколай Ковальов, Олександр Дроздов, Кирил Яцухно, Максим Мінеєв, ієрей Димитрій Верламов, Георгій Коваленко, Димитрій Дзюба.

Неділя жон-мироносиць у Мгарському монастирі

✙ У Неділю третю після Пасхи, жон-мироносиць, 26 квітня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію у Спасо-Преображенському Мгарському монастирі. Його Високопреосвященству співслужила братія обителі у священному сані.

Чому мироносицям Церква присвятила окрему неділю? Бо мироносиці — це саме ті жінки, в домівках яких бував Божественний Учитель за їхню любов до Нього, які слідували за Ним на Голгофу і не відходили від хреста, незважаючи на злобу книжників і старійшин іудейських, на звірство воїнів. Це саме ті жінки, які були

свідками хресної смерті Спасителя, які бачили, як у цей час померкло сонце, земля тряслася, розсипалися камені й багато праведників воскресли з мертвих. Це саме ті жінки, які, люблячи Христа чистою, святою любов'ю, зважилися затемна йти до Гробу Господнього, благодаттю Божою подолавши жах, що змусив апостолів розбігтися в страху, схватися за зачиненими дверима, забувши про свій учнівський борг.

Наприкінці богослужіння Високопреосвященніший Владика звернувся до духовенства і парафіян обителі, подякувавши за спільну молитву, та закликав на всіх Боже благословення.

По завершенні Божественної літургії було звершено чин про панагію.

Полтавська єпархія відправила черговий гуманітарний вантаж на схід України

✙ Біля полтавського храму святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії 30 квітня Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип від імені віруючих Полтавської єпархії передав волонтерам гуманітарну допомогу на схід України — для потреб військових і постраждалих мирних мешканців. Разом з продуктами було відправлено декілька сот невеликих кишенькових ікон і молитвословів.

«Головне завдання Церкви — допомагати ближньому, тим більше у такі важкі часи. Тому в нинішній допомозі ми не вбачаємо чогось надзвичайного. Це наша повсякденна турбота — збирати та щотижня відправляти гуманітарну допомогу нашим співвітчизникам на Донбас, — зазначив в інтерв'ю Владика Филип. — Ми постійно закуповуємо ліки для лікарень,

зокрема встановили прямий зв'язок з головним лікарем лисичанської лікарні, й він надсилає список того, що їм потрібно, а ми збираємо кошти, складаємо аптечки і все це періодично відправляємо до лікарні. Робота ведеться постійно як на рівні наших парафій, так і на рівні районів. У Полтаві опікуємось десятима багатодітними сім'ями переселенців зі сходу України. Щотижня завозимо їм продукти харчування, виділяємо кошти, аби полегшити їм адаптацію на новому місці проживання.

Наші священики їздять у зону АТО. А ієрей Миколай Ковальов з Котельви на власному авто відвозив продукти, ліки вже 18 разів. Це буденні справи Полтавської єпархії, які ми будемо здійснювати до тих пір, поки Господь не пошле мир і благословення на нашу землю».

Єпархіальна хроніка

28 березня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, відбулось освячення каплиці на честь святителя Миколая Мирлікійського при 1-й міській лікарні міста Полтави. Молебень з освяченням звершив благочинний і Полтавського міського благочиння протоієрей Іоанн Корнієнко у співслужінні протоієрея Андрія Сімона та священника Сергія Пашка.

У чині освячення взяли участь лікарі та інтерни на чолі з головним лікарем Анною Борисівною Селькіною, а також парафіяни полтавських храмів. Наприкінці молебня отець Іоанн звернувся до присутніх зі словами вітання та передав благословення Високопреосвященнішого Филипа усьому медперсоналу лікарні.

12 квітня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, вихованці недільних шкіл храму

святого Іоанна Воїна і Свято-Макаріївського собору, за прикладом апостолів, теж понесли звістку про Воскресіння Христове своїм братам-сучасникам — привітали зі Святком свят вихованців школи-інтернату №2 ім. Крупської, продекламували вірші про Пасху Христову, проспівали святкові піснеспіви.

Глядацькі серця відгукнулися, й у відповідь теж прозвучали вірші. Вихованцям інтернату діти недільних шкіл дарували великодні гостинці: крашанки, паски, цукерки.

З дітьми розмовляв протоієрей Андрій Сімон — частий відвідувач виховного закладу. Свого часу отець Андрій допомагав в облаштуванні молитовної кімнати в інтернаті, де тепер кожна дитина має можливість молитовно усамітнитися.

У глядацькому залі були присутні більше 100 дітей школи-інтернату і близько 20 з недільних шкіл. Перед розставанням діти сфотографувалися на пам'ять.

12 квітня з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, для дітей, що перебувають на лікуванні в тубдиспансері, в храмі Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії, на честь яких названо храм.

На закінчення гостям запропонували чай і для відділення диспансеру передали комплекти постільної білизни.

16 квітня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, співробітники відділу у справах сім'ї Полтавської єпархії ієрей Константин Фисун та ієрей Григорій Кузяков провели лекцію-бесіду з теми «Світла седмиця. Сім'я після Великого посту». Було порушено питання частоти прийняття Святого

Причастя та підготовки до нього на Світлій седмиці, особливості підготовки до Причастя дітей у цей період, харчування після Великого посту тощо. Священики розповіли також про богослужбові особливості Світлої седмиці.

21 квітня Комсомольською міськрадою спільно з Полтавською Місіонерською Духовною семінарією, на виконання рішення колегії головного управління освіти і науки Полтавської облдержадміністрації «Про впровадження в загальноосвітніх навчальних закладах області курсів духовно-морального спрямування», проведено міську олімпіаду знавців Біблії серед учнів загальнонавчальних закладів міста на базі Комсомольського навчально-виховного комплексу ім. Л. І. Бугаєвської.

В олімпіаді взяли участь 84 учні 3–11 класів з шести шкіл міста.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського

Филипа, Голови Синодального відділу релігійної освіти, катехізації та місіонерства Української Православної Церкви, Ректора Полтавської семінарії, в організації заходу взяв участь проректор з виховної роботи семінарії протоієрей Ростислав Денисюк.

Учасники олімпіади склали тест на знання Священного Писання та написали творчу роботу на одну із запропонованих тем.

Переможцями стали: Дар'я Настека, учениця 3 класу ЗОШ І–ІІІ ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови; Богдан Страшко, учень 4 класу ЗОШ І–ІІІ ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови; Ярослав Перун, учень 5 класу ЗОШ І–ІІІ ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови; Ігор Дейн, учень 6 класу НВК ім. Л. І. Бугаєвської; Тетяна Корната, учениця 7 класу ЗОШ І–ІІІ ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови; Абігаль Гармидер, учениця 8 класу ЗОШ І–ІІІ ступенів №4 з

Неділя 4-та після Пасхи

✠ У неділю четверту після Пасхи, про розслабленого, 3 травня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Високопреосвященнішому Владиці співслужили клірики кафедрального собору.

Під час богослужіння було виголошено сугубу молитву за мир в Україні.

Наприкінці літургії Владика Филип звернувся до вірян зі словами проповіді.

Після літургії було відправлено молебень за недужних з освяченням води та ліків.

Престольне свято у Лелюхівці Новосанжарського району

✠ Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип 6 травня, в день пам'яті великомученика Георгія Побєдоносця, очолив служіння Божественної літургії у Свято-Георгіївському храмі села Лелюхівка Новосанжарського району. Біля святих воріт Його Високопреосвященство зустрічали діти з квітами і короваєм.

Його Високопреосвященству співслужили секретар Полтавської єпархії протоієрей Михайл Волощук, ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич, благочинний Новосанжарського округу протоієрей Ярослав Михайлик, настоятель Свято-Георгіївського храму протоієрей Миколай Себія.

На малому вході за труди на благо Святої Церкви палицею був нагороджений протоієрей Миколай Себія.

Крім того, Високопреосвященніший Владика за заслуги перед Українською Православною Церквою нагородив благодійників храму: директора агрофірми ПП «Лавіта» Віктора Анатолійовича Ключника — орденом святителя Миколая, Мирлікійського чудотворця; Юрія Васильовича Лахна, Софію Михайлівну Погрібняченко — благословенними архієрейськими грамотами.

Після богослужіння Владика привітав усіх із престольним святом і закликав на молільників благословення Боже.

Єпархіальна хроніка

поглибленим вивченням англійської мови; Марія Настека, учениця 9 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови; Ольга Граб, учениця 10 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови; Богдан Котелевець, учень 11 класу ЗОШ I–III ступенів №6.

Посіли друге місце: Павло Носенко, учень 3 класу гімназії ім. В. О. Нижниченка; Павло Скомаровський, учень 4 класу ЗОШ I–III ступенів №1 з поглибленим вивченням економіки та права; Юлія Паливода, учениця 5 класу гімназії ім. В. О. Нижниченка; Анастасія Скомаровська, учениця 6 класу ЗОШ I–III ступенів №1 з поглибленим вивченням економіки та права; Катерина Сварієнко, учениця 7 класу ЗОШ I–III ступенів №6; Даниїл Денисенко, учень 8 класу НВК ім. Л. І. Бугаєвської; Марія Ліньова, учениця 9 класу гімназії ім. В. О. Нижниченка; Діана Іларіонова, учениця 10 класу ЗОШ I–III

ступенів №6; Альона Кулішенко, учениця 11 класу ЗОШ I–III ступенів №1 з поглибленим вивченням економіки та права.

Третє місце вибороли: Михайло Сенік, учень 3 класу ЗОШ I–III ступенів №1 з поглибленим вивченням економіки та права; Ельдар Корнатий, учень 4 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови; Єва Лозенко, учениця 5 класу НВК ім. Л. І. Бугаєвської; Маркел Міхненко, учень 6 класу ЗОШ I–III ступенів №6; Анастасія Ігнатюк, учениця 7 класу ЗОШ I–III ступенів №2 з поглибленим вивченням математики; Поліна Граб, учениця 8 класу ЗОШ I–III ступенів №4 з поглибленим вивченням англійської мови; Марія Мельничук, учениця 9 класу ЗОШ I–III ступенів №6; Єлизавета Радченко, учениця 10 класу ЗОШ I–III ступенів №6; Дар'я Краснова, учениця 11 класу ЗОШ I–III ступенів №1 з поглибленим вивченням економіки та права.

21 квітня в Свято-Пантелеймонівському храмі міста Карлівки відбулася заупокійна Божественна літургія та чин відспівування протоієрея Віталія Ковалевського. Богослужіння звершено собором духовенства єпархії. Провести молитвою в останню путь отця Віталія прийшло багато людей.

Після читання Євангелія проповідь виголосив секретар єпархії протоієрей Михайл Волощук. Отець Михайл просив усіх присутніх зберігати добру пам'ять про отця Віталія і молитися за нього так само гаряче, як він молився за своїх парафіян і духовних чад.

Поховали протоієрея Віталія на кладовищі Карлівки.

23 квітня в Комсомольську біля пам'ятника жертвам аварії на Чорнобильській АЕС відбувся мітинг-реквієм, приурочений до 29-ї річниці трагедії. Представники «чорнобильських» організацій, влади, духовенства, матері і вдови загиблих ліквідаторів, сотні комсомольчан вшанували

загиблих і згадали живих. З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у мітингу взяла участь делегація Полтавської Місіонерської Духовної семінарії, яку очолив директор Духовно-просвітницького центру Свято-Миколаївського собору м. Комсомольська ієрей Георгій Коваленко. Отець Георгій і група вихованців духовної школи поклали квіти до пам'ятника.

24 квітня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, священники Андріївського храму Полтави ієрей Андрій Твердохліб та ієрей Димитрій Верламов передали в Полтавський військовий госпіталь для поранених зібрані Андріївським приходом продукти, одяг, засоби особистої гігієни, ліки.

Під час спілкування священики звернулися до пацієнтів зі словами розради, побажавши їм Божої допомоги і найскорішого одужання. Також були

передані малюнки, які діти Полтавської ЗОШ №18 приготували під час уроків християнської етики.

24 квітня в Полтавській Місіонерській Духовній семінарії відбулося чергове засідання Вченої Ради. З благословення Ректора семінарії Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, засідання очолив віце-ректор архимандрит Веніамін (Погребной).

Члени Вченої Ради підбили підсумки написання студентами курсових робіт протягом першого семестру. Завідуючі богословсько-місіонерським, регентським та іконописним відділеннями поінформували присутніх про стадію готовності дипломних робіт студентів випускних курсів.

Члени засідання затвердили календар навчального часу та святкових днів на 2015/2016 навчальний рік.

У ході засідання також було розглянуто інші питання та прийнято відповідні рішення.

День Перемоги

✙ 9 травня, в день 70-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні, в усіх храмах Полтавської єпархії відбулися заупокійні богослужіння Пасхальним чином за загиблими у цій війні, а також подячні молебні за даровану Богом перемогу над фашистськими загарбниками.

У Полтаві цього дня відбулись урочистості, присвячені Дню Великої Перемоги. Віддати данину поваги полеглим воїнам зібралися до меморіалу Солдатської Слави керівники області та міста, ветерани Великої Вітчизняної війни, Збройних сил та праці, державні службовці, депутати місцевих рад, представники громадськості, духовенства, учнівської та студентської молоді, військові. Тут, у парку Котляревського, поховані більше трьох тисяч визволителів Полтавщини.

Священнослужителі та миряни Полтавської єпархії на чолі з Високопреосвященнішим митрополитом Полтавським і Миргородським Филипом поклали квіти в пам'ять про мільйони загиблих у Другій Світовій війні і в пам'ять про Велику Перемогу над фашизмом.

Заупокійна літія біля меморіалу Солдатської Слави

✙ У день святкування 70-ї річниці Перемоги, 9 травня, біля меморіалу Солдатської Слави у Полтаві Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у співслужінні духовенства звершив літію в пам'ять воїнів, які захистили нашу землю від німецько-фашистських загарбників у 1941–1945 роках, та тих, хто загинув тепер на сході України.

Неділя про самаряниню: митрополит Филип очолив літургію в Мгарському монастирі

✙ У Неділю п'яту після Пасхи, про самаряниню, 10 травня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію в Спасо-Преображенському Мгарському монастирі.

Цього дня Свята Церква згадує євангельську бесіду Господа Ісуса Христа з жінкою-самарянкою (Ін. 4:5–30). Самарійським називався народ, що займав територію Самарії — сусідньої з Іудеєю місцевості. Самаритяни мали з іудеями одне етнічне походження, проте були релігійними противниками. Вони не визнавали законним та правильним поклоніння Богу в Єрусалимському храмі та вважали, що єдиним місцем, де треба звершувати поклоніння, є гора Гарізім. Долаючи це протистояння, у Своїй розмові з самарянкою Господь засвідчив, що поклонники проповідувати Слово істини всьому світу і що для Нього немає своїх та чужих, але Його спасительне Слово звернене до всіх і кожного.

Його Високопреосвященству співслужила братія монастиря у священному сані.

Після читання Святого Євангелія протоієрей Борис Кондрат звернувся до пастви зі словами проповіді.

За літургією була піднесена молитва за мир в Україні.

Після одпущу Його Високопреосвященство звернувся до всіх з архіпастирським словом і закликав на молільників благословення Боже.

Єпархіальна хроніка

24 квітня керівник благодійної групи, викладач Полтавської Місіонерської Духовної семінарії протоієрей Анатолій Боярчук спільно з волонтером Світланною Журило передали бійцям роти спецпризначення МОП «Кременчук» дитячий одяг для дитячого будинку селища Гірське Луганської області.

Ініціативна група благодійної допомоги Збройним силам України, вимушеним переселенцям та всім нужденним, хто потребує допомоги на сході держави, створена з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа при Свято-Миколаївському соборі Комсомольська з числа небайдужих парафіян. Протягом зими благодійниками було зібрано та відправлено для жителів селища Донецької області гуманітарну допомогу вагою близько 1000 кг (одяг, продукти харчування, медикаменти).

Для військовослужбовців української армії парафіяни зібрали та передали через волонтерів теплі речі, Священне Писання, молитвослови, іконки та натільні хрестики.

В усіх храмах міста за богослужіннями підносяться молитви про те, щоб в Україні настав довгоочікуваний богоспасенний мир.

25 квітня у Полтаві відбувся форум «Я вільний і вдячний», присвячений боротьбі з алкогольною і наркотичною залежністю. З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у заході взяв участь ключар Свято-Пантелеймонівського храму священник Сергій Дубовий.

Співпраця Церкви з товариствами взаємодопомоги, важливості просвітницької діяльності серед залежних, необхідність залучення їх до церковного життя та застосування досвіду Православної Церкви

на шляху до одужання — далеко не повний перелік тем, які порушив у своєму виступі отець Сергій.

Після офіційної частини відбулася паломницька поїздка у Полтавський Хресто-воздвиженський жіночий монастир, де учасники форуму молились за вечірнім богослужінням та звершили молебен про одужання наркозалежних.

26 квітня в усіх храмах Полтавської єпархії, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, молилися за здоров'я живих ліквідаторів аварії на Чорнобильській АЕС та за упокій померлих. Після богослужіння цього дня було звершено заупокійний передзвін у пам'ять про загиблих від наслідків цієї катастрофи.

26 квітня, у другу неділю після Пасхи — святих жон-мироносиць, діти недільних

шкіл міста Полтави вітали православних жінок: мам, бабусь, сестер, вихователів.

У Макаріївському соборі після літургії вихованці урочисто, дзвінко декламували вірші, інсценували сюжет із Євангелія про глибину віри, любові й відданості Спасителю, проявлену святими жонами-мироносицями. Адже ці святі жінки на ранок після сукот в досвітній темряві поспішали з ароматами до Гробу Христа, щоб востаннє послужити Йому своєю любов'ю: помазати Його пахощами і поховати за звичаєм. І цей подвиг мироносиць, які не побоїлися охорони та іудейських старійшин, був нагороджений радістю — вони першими дізналися, що Христос воскрес! І понесли у світ радісну звістку про Воскресіння Спасителя.

Діти намагалися допомогти всім присутнім якомога яскравіше відчувати радість події. Ієрей Григорій Кузяков похвалив учасників дійства, благословив

їх іконками Пресвятої Богородиці й пригостив солодощами.

Волонтерський центр «Благо», що діє при відділі благодійності та соціального служіння Полтавської єпархії, підготував серію пасхальних театралізованих виступів для маленьких пацієнтів Полтавського протитуберкульозного диспансеру, дитячого відділення психіатричної лікарні ім. О. Мальцева, онкогематологічного відділення дитячої міської клінічної лікарні, Полтавської спеціалізованої школи-інтернату №1, а також для мешканців геріатричного пансіонату та для вихованців недільних шкіл Полтави.

На початку і по завершенню кожного виступу священники Михаїл Бабиш, Сергій Касьяненко та Миколай Довганич вітали глядачів зі святом Пасхи та бажали світлої радості у серцях. Завершальним акордом, який порадував малечу, був солодкий стіл.

Пам'ять святителя Афанасія, Лубенського чудотворця

✙ У день преставлення святителя Афанасія (Пателарія), патріарха Константинопольського, Лубенського і Мгарського чудотворця, 15 травня, в Спасо-Преображенському Мгарському монастирі відбулося урочисте богослужіння, присвячене пам'яті угодника Божого. Священноархімандрит обителі Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у співслужінні Преосвященного єпископа Новокаховського і Генічеського Філарета та Преосвященного єпископа Золотоніського Іоанна звершив Божественну літургію в соборі обителі. Біля святих воріт обителі Владика Филипа зустрічали насельники монастиря, духовенство і численні паломники.

Молитовно прославити святителя Афанасія, нетлінні мощі якого близько 300 років спочивали в Мгарській обителі, й розділити радість молитовного та євхаристичного спілкування в монастир прибули благочинні районних округів і духовенство Полтавської, Київської та Кременчуцької єпархій, чернецтво

інших обителей, численні миряни.

За малим входом відбулося нагородження кліриків Пол-

тавської єпархії. Зважаючи на ревні труди на благо Святої Церкви і сумлінне служіння, Блаженніший Митрополит

Київський і всієї України Онуфрій, за клопотанням Високопреосвященнішого митрополита Филипа, удостоїв

кліриків Полтавської єпархії церковно-ієрархічних нагород. Так, настоятель Свято-Михайлівського храму села Зубівка Миргородського району священник Миколай Коваленко зведений у сан протоієрея; благочинний Зіньківського округу протоієрей Іоанн Бабиш удостоєний права служіння літургії з відкритими Царськими вратами до «Отче наш».

Проповідь після читання Євангелія виголосив протоієрей Борис Кондрат.

Після Євхаристичного канону Високопреосвященніший митрополит Филип звершив хіротонію студента 1-го курсу Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Олександра Мовчана у сан диякона.

Від єдиної Чаші Господньої в цей день причащалися понад 50 священнослужителів і багато вірян.

По завершенні Божественної літургії Владика Филип привітав усіх з днем пам'яті святителя Афанасія і закликав Боже благословення на присутніх. Ченці звершили чин пропанагію. Гостям було запропоновано монастирську трапезу.

Післямова

Святина землі лубенської

Існують поняття настільки глибокі й сутнісні, що уявити їх зрме втілення майже неможливо. Ну як побачиш духовність, наприклад? І тим не менше, є такі місця, навіть у нашому краї, де серцем відчуваєш дотик святості. Одне з них — Мгарський Спасо-Преображенський монастир. Кажуть, духовне становлення — це шлях праці і скорбот. Певно, те ж саме можна сказати і про Лубенську обитель. Їй майже чотирьох років.

У день, коли тут вшановували пам'ять святителя Афанасія, над монастирем віяли холодні пронизливі вітри. Йшов дощ. Здавалося, ще трохи — і ніжне листя лип, бузковий квіт під вікнами храму зірветься з гілок. Але стояли непохитними вежі собору й уперто тримали золотаві свої хрести... Образ вражаючий. Але для обителі символічний. Негоди, спустошення... Скільки їх пронеслося над Мгарською горою! Долю братії, за Промислом Божим, розділив і колишній патріарх Царгородський Афанасій. Сталося це у середині XVII століття.

Час був тривожний. Православ'я у колишній Візантії зазнавало утисків з боку турецької влади. Розповідаючи

вірянам про життя святого Афанасія (спершу митрополита Солунського, а згодом патріарха Константинопольського), клірик Мгарського Спасо-Преображенського монастиря протоієрей Борис Кондрат наголошував на тому, що служіння ієрарха було не винагородою за численні досягнення і заслуги, а тяжким хрестом. І тільки віра у Боже заступництво допомагала майбутньому святителю мужньо і смиренно долати випробування. Тричі ставав він патріархом Царгородським і тричі був гнаний з престолу.

На схилі літ святитель Афанасій знайшов прихисток у Свято-Миколаївському монастирі, що у Молдавії. Тоді ж відважився здійснити подорож у руські землі до царя Московського Алексія Михайловича. Вертаючись додому, майбутній святий зупинився в убогій обителі Мгарській. Братія монастиря радо зустріла високого гостя. А він, ступивши під склепіння храму, промовив: «Бажає душа моя у цьому монастирі грішне тіло моє поховати». Слова ці стали пророчими. Кілька тижнів по тому патріарх відійшов до Господа. Його поховали у Спасо-Преображенському соборі за чином, що відповідає високому сану східного ієрарха.

Минуло десять років. Якось землякові святителя Афанасія митрополиту Газькому Паїсію (Лігариду) було одкровення. Явився йому сам святий і подав звістку про свої мощі, що спочивали під соборним амвоном. За наказом тодішнього київського митрополита, гробницю святителя Афанасія було відкрито. І справді, виявилось, що мощі його є нетлінними.

За традицією, на урочистому богослужінні у Мгарському монастирі згадували про численні випадки зіцень, які, по молитвах до святого Афанасія, отримували і отримують віряни. Пояснити це можна особливою Господньою прихильністю до Лубенського чудотворця. Адже за своє життя він і сам зазнав чималих поневірянь. І хоча відбувалося усе це у далеких землях турецьких, приклад служіння вірі Христовій, який подавав святий, близький кожному, хто живе за Божими заповідями й підкоряється волі Божій. Не важливо, якої ти національності, віку, з яких місць ти родом... Ось чому, на думку єпископа Новокаховського і Генічеського Філарета, що брав участь у богослужінні, святитель Афанасій, грек за походженням, патріарх Константинопольський, — наш, рідний святий.

Історія вшанування святого цілком підтвердила цю істину. Три століття з лишком мощі святителя Афанасія спочивали у головному соборі монастиря. Траплялося (особливо на великі свята), до п'яти тисяч вірян приходили до обителі, аби вклонитися святині і попросити допомоги у свого покровителя. Отож, чи міг тепер холод зупинити їхніх нащадків — нові покоління лубенчан, полтавців, киян — усіх, чия пам'ять з діда-прадіда береже вдячність до вірного чада Церкви Православної святителя Афанасія?!

«Намолене місце», — кажуть про собор Мгарської обителі. Не лише собор! Навіть стежки, якими ходили і ходять сюди люди, намолені. Бо освоювати цю мальовничу місцину православні ченці почали багато століть тому.

Патріарха Царгородського зустрічали ще у дерев'яній церкві. Згодом гетьман Іван Самойлович, взявши

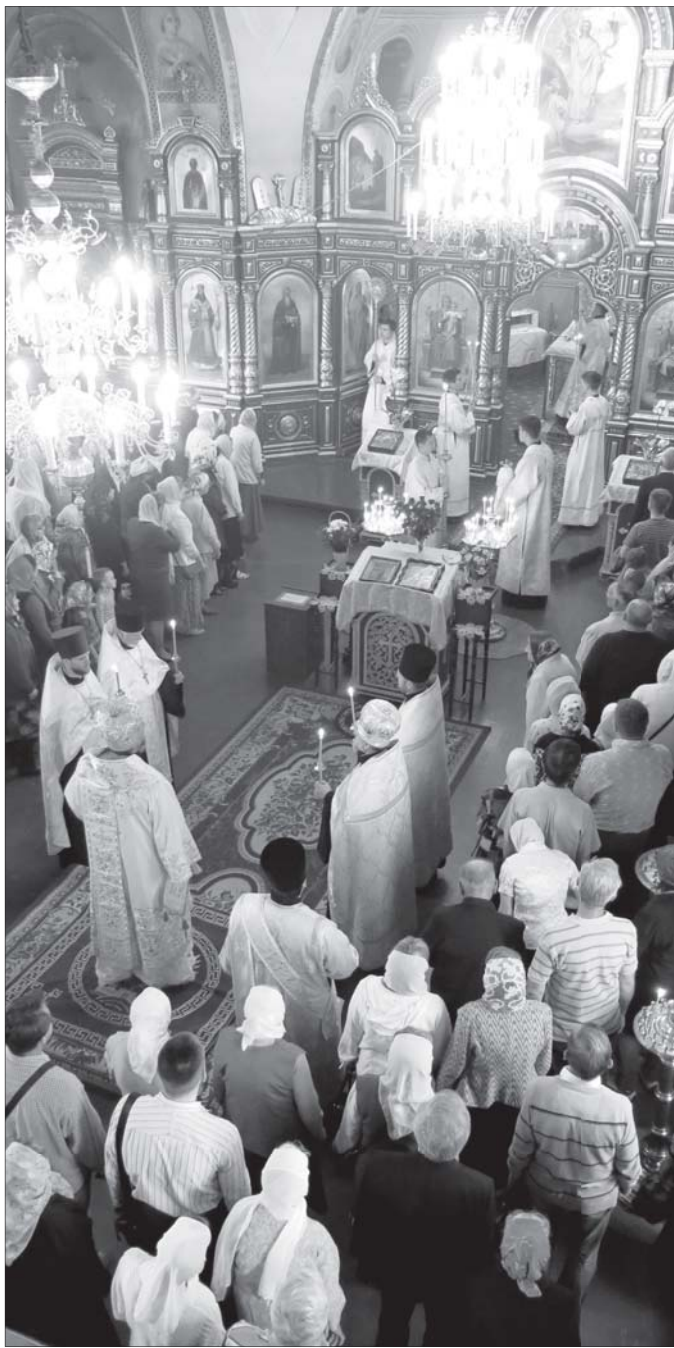
обитель під свою опіку, допоміг збудувати муровані храми. Піднісся головний — Спасо-Преображенський, диновітом укреслили стіни церкви, тонкої роботи різьблений іконостас прикрасив її зсередини.

На жаль, у XX столітті святе місце над Сулою зазнало руйнувань. Тепер обитель відроджується. Згадка про це у день вшанування святителя Афанасія сповнена особливого сенсу. У пастирському слові до вірян його розкрив митрополит Полтавський і Миргородський Филип. Владика закликав берегти високу духовну традицію священницького і чернечого служіння. У часи випробувань, які нині переживає Україна, воно має бути зразком відданості християнському обов'язку, молитовним подвигом, що і надалі зміцнюватиме віру православну в серцях людей і допоможе, нарешті, зупинити криваву ворожнечу на нашій землі.

Урочисте богослужіння на честь покровителя полтавського краю збіглося з Пасхальними днями. Ніхто не зважав на буревій за стінами собору. Бо немає сили, ладної здолати радість Воскресіння Христового, яку гаряче сповідували наші святі. Адже саме у ній і є справжня сила — непереможної любові Божої, духовності, якої навчає вірних своїх Церква Православна.

Людмила Нестуля.

Всеношне бдіння напередодні Вознесіння Господнього

✙ Напередодні свята Вознесіння Господнього та дня пам'яті святого апостола і євангеліста Іоанна Богослова, 20 травня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив всеношне бдіння в Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави.

Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору.

Святкування Вознесіння сягає першохристиянських часів. Уже в Апостольських постановах зазначається, що це свято необхідно звершувати в сороковий день після Пасхи. Святитель Іоанн Златоуст називає Вознесіння одним із найвизначніших днів церковного календаря та відносить його до розряду свят, встановлених апостолами. Інший видатний богослов, блаженний Августин, за Переданням згадує про повсюдне звершення Вознесіння і також вказує на його апостольські витоки.

Літургія у Вознесенському храмі

✙ У четвер шостої седмиці після Пасхи Свята Церква згадує євангельську подію Вознесіння Господнього. Через 40 днів після Свого Воскресіння Ісус Христос явився учням у Єрусалимі (Лк. 24:44–53, Діян. 1:4–7, 9–11). Це було Його останнє явлення апостолам. Євангеліст Лука, який описує цю подію, зазначає, що під час останньої зустрічі з учнями Христос відкрив їм розум до розуміння Писань, дав обітницю послати Духа Святого та, вивішивши до Віфанії, благословив апостолів. «І коли Він благословляв їх, почав віддалятися від них і возноситися на небо» (Лк. 24:51).

У свято Вознесіння Господнього та день пам'яті святого апостола і євангеліста Іоанна Богослова, 21 травня, Високопреосвященніший

митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Вознесенському храмі міста Полтави.

Його Високопреосвященству співслужили ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич, духовенство Вознесенського храму.

Після читання Святого Євангелія клірик парафії протоієрей Василій Фазан звернувся до вірян зі словом проповіді.

Після одпусту було звершено хресний хід, після якого Його Високопреосвященство привітав парафіян храму з престольним святом Вознесіння Господнього.

По завершенні богослужіння усім було запропоновано смачну трапезу.

Післямова

«Я з вами в усі дні до кінця віку...»

Не одне століття минуло. Не одна грозова хмара клекотала громами та сліпила блискавками схилені на цьому церковному подвір'ї у молитовному зверненні до Господа голови прихожан, намагаючись знищити віру і замулити євангельське джерело істини...

А храм, незважаючи ні на які утиски, розколи, ні на які мирські спокуси, і нині, на початку XXI століття, знов урочисто і пишно возноситься над світом — живий, небесносяючий,

величний. Старовинний Спасо-Вознесенський храм Полтави. І ми, грішні, спрагло зіграємо зболілі душі небесною любов'ю і пильно вдивляємось у божественне Його сяйво...

Здавалось, цього дня сама природа надумала і собі порадити Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа. А коли люд вирушив услід за Владикою і священниками на хресний хід — здалося раптом у цьому велелюдді, що кожен почув стукіт власного серця. І посміхались один одному незнайомі

люди. Всі у цю священну мить були єдиними у своїй любові до Всевишнього.

Адже Царство Боже існує повсякчас: воно у красі світу, воно там, де добро перемагає зло, у милосерді, у святих угодниках і подвижниках, у тих, хто не зрікається Христа, хто не втрачає віри, у безгрішній посмішці немовляти на руках у матері, воно у любові до ближнього...

«І на цьому камені Я збудую Мою Церкву і врата пекла не здолають її».

На небі — жодної хмаринки. Смагдавий травень справляє свій весняний бенкет на подвір'ї старовинного храму. Святова трапеза для всіх, хто прийшов славити Господа. Усмінені обличчя. Взаємні теплі привітання зі святом. У небесній блакиті високо над куполами церкви — сяючий позолотою хрест Христовий. І ти, як ніколи, у такі дні відчуваєш Його незримую присутність серед нас «до кінця віку».

Лана Кирдан.

Єпархіальна хроніка

26 квітня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, відбулася спільна гра клубів школярів — знавців Священного Писання та православної культури Полтави й Комсомольська. Перед грою діти були в Свято-Макаріївському соборі Полтави на привітанні православних жінок вихованцями недільної школи храму з днем жон-мироносиць, потім на виставі, яку підготувала недільна школа храму Іоанна Воїна.

26–27 квітня в Полтавській Місіонерській Духовній семінарії відбулась конференція «Краса Безмежного», присвячена питанням мистецтва та творчості в Церкві. Розпочинаючи роботу конференції, модератор заходу завідувачий іконописним відділенням семінарії Сергій Іванович Горбань звернувся до учасників з вітальним словом.

У заході взяли участь викладачі та студенти духовної

школи. З доповідями виступили: проректор з виховної роботи протоієрей Ростислав Денисюк — «Людина між світлом і темрявою»; завідувачий канцелярією протоієрей Миколай Попльонтанний — «Поняття "совість" у світовій поезії»; завідувачий іконописним відділенням Сергій Іванович Горбань «Творчість у житті архимандрита Софронія (Сахарова)»; викладач Антон Павлович Копач — «Чи можливе поетичне богослов'я?»; студент IV курсу іконописного відділення Андрій Цимко — «Програма розпису семінарського храму преподобного Нестора Літописця»; студент I курсу іконописного відділення Ілля Царик — «Жести в християнській іконографії»; студентка I курсу іконописного відділення Анастасія Костицька — «Німб як елемент іконографії»; студентка I курсу іконописного відділення Юлія Хмизенко — «Ангелопомор'я розписки синагог».

Наприкінці конференції відбулася дискусія з питань, які виникли у учасників.

7 травня, з благословення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія, у Свято-Успенській Києво-Печерській Лаврі відбулася Всеукраїнська конференція керівників і співробітників єпархіальних відділів Української Православної Церкви у справах сім'ї «Вплив Володимирова хрещення на становлення і розвиток інституту сім'ї від Київської Русі до сучасності». Конференцію очолив голова Місії Синодального відділу у справах сім'ї єпископ Ровеньківський і Свердловський Пантелеїмон.

З благословення митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, від Полтавської єпархії у конференції взяли участь ієрей Григорій Кузяков, ієрей Константин Фисун та Наталія Саннікова.

9 травня у Комсомольську відбувся мітинг-реквієм, присвячений Дню Великої Перемоги. Викладачі та студенти Полтавської Місіонерської Духовної

семінарії взяли участь у покладанні квітів до Меморіалу загиблим героям. Делегацію очолили віце-ректор семінарії архимандрит Веніамін (Погребной) та благочинний м. Комсомольська, духовник семінарії протоієрей Георгій Граб.

Цього дня викладачі та студенти семінарії в храмі Трьох святителів молилися за всіх загиблих воїнів, які захистили нашу землю від німецько-фашистських загарбників у 1941–1945 роках, та тих, хто загинув тепер на сході України. Панахиду очолив віце-ректор архимандрит Веніамін (Погребной).

На честь свята Перемоги в семінарії відбувся святковий концерт, підготовлений силами викладачів та студентів духовної школи.

Колектив єпархіального управління, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, привітав клірика Вознесенського храму Полтави протоієрея Василя

Фазана з нагоди захисту дисертації з теми «Просвітницько-виховна діяльність Лавр як духовних осередків на українських землях (XVIII — початок XX століття)» та отримання звання доктора педагогічних наук.

17 травня, з нагоди Дня пам'яті жертв політичних репресій в Україні, в урочищі Триби в селі Копили Полтавського району біля пам'ятного знака жертвам репресій 30-х років XX століття представники влади Полтавщини та громадськість вшанували убієнних земляків хвилиною мовчання та покладанням квітів. З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у заході взяли участь благочинний I Полтавського благочиння протоієрей Іоанн Корнієнко та настоятель Сампсонівського храму протоієрей Константин Оніпко.

Цього дня в усіх храмах Полтавської єпархії були звершені панахиди.

Літній відпочинок дітей: виховання чи вседозволеність?

Канікули для дітей — особлива радість. Ні тобі уроків, ні домашніх завдань, ні виховних годин і нотацій учителів, ні суворого контролю батьків... Власне кажучи, свобода! Тривалий літній день у дитинстві тягнеться нескінченно, друзі, річка, ставок, маса улюблених справ — тільки встигай...

Як реагують на це дорослі? Працюючи з ранку до вечора намагаються вирішити проблему бездоглядності чада за допомогою рідні, пришкільного табору чи табору відпочинку. Інші беруть літом відпустку, щоб самим бути з дітьми. Іще хтось наважується залишити дитину саму... Варіантів з нюансами насправді чимало, в кожного свій.

А який же правильний?

Відповідей на це запитання, напевно, стільки ж, скільки й дітей: індивідуальність дитини багато в чому може диктувати необхідні умови її виховання. Але не помилимося, якщо зазначимо корисний за будь-яких обставин чинник: дорослі не повинні лишати дітей без уваги. Ні протягом навчального року, ні на канікулах. З дітьми потрібно спілкуватися, з ними треба грати, розмовляти, співати, вчити вірші, працювати, відпочивати — звісно, в міру вікових можливостей. Інакше дитина відчує свою «непотрібність», наслідком чого може стати її відчуженість, непослух, що ризикує перерости у вседозволеність... Такі діти тепер, на жаль, є в багатьох дитячих колективах, педагог безпомилково визначить їх серед загалу. Їхня поведінка аж ніяк не означає остаточний «діагноз»: невинуваті. Ні, з усіма можна й треба працювати. Але не без труднощів триватиме виховання. А головне: неслух має відчувати любов батьків і оточуючих.

На цьому сучасному тлі казкою сприймаються групи дітей, де панує позитив — дружба, радість, щирість, простота. І все ж такі «островки» щастя є. Зокрема на Полтавщині. Це православні дитячі табори відпочинку «Орлятко» і «Псьол». Як організовано їхню роботу, «Відомостям Полтавської єпархії» розповів Високопреосвященніший митрополит Полтавський та Миргородський Филип.

— Усе найкраще — дітям. Знаю, що Церква подбала й про це. Так, на Полтавщині діють два дитячих православних табори.

— Завжди наголошую на тому, що в нашому житті головним є виховання молоді. Адже що ми закладаємо в наших молодих людей тепер, те отримаємо через п'ять-десять-п'ятнадцять років. Від цього залежить майбутнє не тільки окремої сім'ї, а й держави. Церква справді приділяє вихованню велику увагу. Один із ланцюжків виховного процесу — літній відпочинок у дитячих православних таборах. На Полтавщині протягом десяти років працюють два таких табори. Незабаром вони приймуть свої перші цьогорічні зміни. Один — «Псьол» — у селі Яреськи Шишацького району, там дивовижна природа. Невипадково цей край вподобав Олександр Довженко. Другий табір — «Орлятко» — знаходиться на околиці Карлівки, посеред лісу на березі річки.

— Які діти переважно відпочивають у таборах Полтавської єпархії?

— Заклади ці православні. Що це означає? Діти там ранком і ввечері, а також перед трапезою моляться, є в них можливість приступити до церковних Таїнств. Введено і певний елемент православного виховання — бесіди за Священним Писанням. Крім того, завжди можна при необхідності поспілкуватися зі священником, звернутися до батюшки із запитанням. Священники в таборах перебувають постійно. Тому бажано, щоб дітей направляли до таборів або релігійні громади, або священники. Хоча весь інший час діти проводять так само, як і в звичайному дитячому таборі: вони ліплять, малюють, танцюють, співають, грають, змагаються, купаються в річці. Наші табори користуються попитом не тільки серед наших прихожан, багато дітей відпочиває з Києва, Харкова, Одеси, Дніпропетровська. Були й діти з Німеччини, Голландії, Франції.

— Як же потрапляють сюди діти з інших держав?

— Ні для кого не секрет, що чимало наших співвітчизників виїжджають за межі країни, але на літо вони часто відправляють дітей до бабусі на батьківщину, бо сумують, бо хочуть, щоб не тільки вони самі, а й їхні діти розмовляли українською, російською. А що краще за спілкування рідною мовою зі своїми однолітками? Перебування в православному таборі також зміцнює дитину в православній вірі, надає їй упевненості.

— А які ще зміни відбуваються в дітях після відпочинку в православному середовищі?

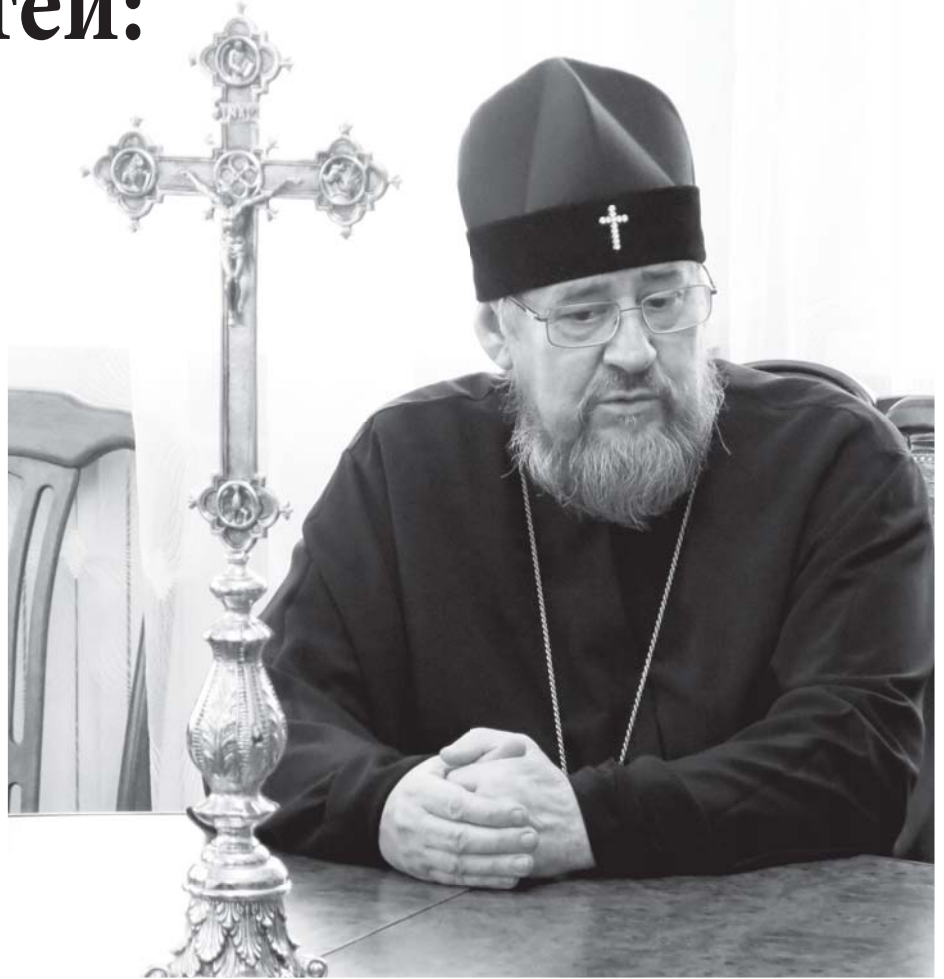
— Ми намагаємося прищепити любов до батьківщини, до ближнього, навчити шанувати старших. Тобто виховувати в такому дусі, про який говорить Священне Писання, Православна Церква. Діти стають більш спокійними, виваженими, добрішими.

— А чому на Полтавщину їдуть діти з інших єпархій Української Православної Церкви? Напевно ж, православні єпархії у кожному регіоні відкривають свої табори?

— Ні, православних таборів в Україні обмаль. В окремих єпархіях, зокрема на Західній Україні, практикують тижневий, десятиденний відпочинок у таборах недільних шкіл.

— Бо утримувати повноцінний табір дорого?

— Це не розповсюджено через те, що такий табір має бути власністю Церкви. Його треба утримувати не тільки влітку, коли там відпочивають діти,

але й протягом року. Табір має відповідати певним нормам, має бути відремонтований, підготовлений до змін. Це все лягає на плечі єпархії. Це важко, а останнім часом дуже важко.

— Не можу оминати ситуацію на сході країни. До нашого регіону активно їдуть переселенці. Хочеться підтримати людей, а особливо дітей, які вимушені тікати з домівок, фактично з-під куль. Одна справа — увага до них у школі, інша — коли долучається Церква.

— Ви знаєте, минулого року у нас був досвід допомоги цим дітям — у наших таборах відпочивало більше ста дітей з Донбасу. Вони приїхали з таким нервовим надривом, у такому поганому психологічному стані... Думаю, на них позитивно вплинуло перебування поза межами воєнних дій, спілкування зі своїми однолітками, хороша атмосфера в таборах, де вчать любові, де немає ніякої пропаганди насильства, агресії, зла. Для них це була певна психологічна реабілітація. Батьки, до речі, зверталися з подяками.

— Коли ж, власне, відкриється цьогорічний сезон?

— Плануємо відкрити табори після свята Трійці, з 8 червня. В одному таборі буде чотири двотижневі зміни, в іншому — три. А взагалі це залежить від напливу бажаючих. Інформацію можна дізнатися в кожному нашому храмі, можна зателефонувати в єпархіальне управління.

— Владико, Ви згадали, що Яреськи любив Олександр Довженко. Ті краї багато хто любить і тепер. Там дуже дорого коштує земля, будинки купують німці, росіяни. Як Вам вдалося отримати там ділянку? І чи не намагаються її відібрати за нинішніх комерційних умов?

— Ну, відібрати її дуже важко, бо вона є власністю Церкви, оформленою державними актами. Колись на цій землі діяв студентський табір відпочинку одного з навчальних закладів Полтави. Він прийшов у занепад. Його забрав місцевий колгосп, який використовував лише їдальню для відзначення весіль. Інші приміщення з часом помітно руйнувалися. Керівник господарства відгукнувся на моє прохання передати територію табору зі спорудами єпархії. Корпуси ми відремонтували, все, що тільки можна було, відновили й облаштували для відпочинку дітей, відновили інфраструктуру: провели заново воду, світло. Тепер на території табору, до речі, і капличка стоїть, де відбуваються служби по неділях.

— Що не кажіть, а батьків із усіх питань чи не найбільше хвилює харчування. Нині скрутні часи, чи не відіб'ються труднощі на тарілках маленьких відпочивальників?

— Харчування ми забезпечуємо чотириразове. Намагаємося купувати місцеві продукти: якщо це яйця, то вони мають бути сертифіковані, але це яйця домашньої якості; даємо домашнє молоко, сир, сметану — вони теж мають бути перевірені й сертифіковані. Полтавщина багата на фрукти-овочі, й вони теж на столах.

— Чи є у таборах медичне забезпечення?

— Звичайно, там працюють медсестри.

— Владико, чи навідується Ви особисто під час літнього сезону до таборів?

— Буваю, і не раз.

— Куди, як-то кажуть, спершу заглядаєте?

— На кухню — дивлюся, що і як готують, перевіряю водопостачання, чи чисто в кімнатах, чи є москітні сітки на вікнах тощо. Щоб діти не відчували незручностей. Це ми, дорослі, розуміємо, що саме нам потрібно, а дитина відчуває дискомфорт, а як його виправити, не знає. Тим більше що ми іноді приймаємо малих дітей, від семи років.

— Як формуються загоны?

— Загоны в таборах формуються за віком. Якщо ж приїжджає вже сформована група, наприклад, з недільної школи, то ми цих дітей не роз'єднуємо.

— Скільки всього дітей може перебувати в таборі?

— У кожному таборі може бути до ста дітей. Отже, протягом літа можемо прийняти більше тисячі.

— Не буду запитувати, в яку суму обходиться утримання таборів, розумію, що це недорого. Але скажіть, чи цей віз єпархія тягне самотійно, чи є благодійники?

— Організація і утримання дитячих православних таборів — це не той проєкт, що приносить прибутки. Ремонтні роботи, закупівля нових меблів, білизни, продуктів харчування потребують чималих коштів. Це справа збиткова. Але її смисл — поза сферою фінансів. Повертаємося до того, з чого почали розмову, — до виховання. Це все робиться заради виховання наших дітей.

*Розмову вела
Анна Іващенко.*

У Соборі Полтавських святих засяяв святитель Іларіон (Юшенов)

Закінчення. Початок на с.1.

У цій обителі, що полюбив усім серцем, отець Іларіон думав скінчити земні свої дні. Однак Промисл Божий знов змінив усталений лет праць і мрій. У 1884 році указом Святишого Синоду архімандрит Іларіон призначається єпископом Прилуцьким, вікарієм Полтавської єпархії, з перебуванням у Полтавському Хрестовоздвиженському монастирі, а через два роки стає єпископом Полтавським і Переяславським — керуючим Полтавською єпархією. Саме тут, на Полтавській кафедрі, святитель Іларіон трудився до кінця свого життя.

За короткий час Владика Іларіон покращив у Полтавському Хрестовоздвиженському монастирі господарську частину, оновив храми, збудував муровану теплу трапезну церкву, влаштував дім для мандрівників, упорядкував усипальницю святих Амвросія (Серебряннікова) та Афанасія (Вольховського). Постійно опікувався

церковнопарафіяльними школами, яких в єпархії було відкрито при ньому більше 1000, особливо школами для дітей. З його ініціативи та за безпосередньої участі в Полтаві відкрито відділення Православного Всеросійського Місіонерського товариства, Сестринське братство «Троєручниця» при Сампсонівській церкві, відділення опікування про сліпих зі школою для сліпих дівчаток, відділення Православного Палестинського товариства, Свято-Макаріївське єпархіальне братство, притулок для вдів і сиріт священнослужителів. Було збудовано свічковий завод, з метою поліпшення матеріального становища єпархіального духовенства створено касу взаємодопомоги. Під керівництвом Преосвященного Іларіона було оновлено кафедральний собор, здійснено капітальний ремонт Хрестової церкви архієрейського дому, збудовано нове приміщення єпархіального жіночого училища, облаштовано Сампсонівський храм на полі Полтавської битви і збудовано

величний пам'ятник на честь цієї події тощо.

При своїй великій працьовитості й строгому ставленні до підлеглого духовенства Преосвященний єпископ Іларіон вирізнявся смиренням і глибокою молитовністю.

Помер святитель Іларіон 18 січня (31 січня за н. ст.) 1904 року, залишивши свій паств' духовний заповіт зворушливого змісту, що завершувався словами: «Дети дорогие, помяните любившего вас до конца жизни!»

Тепер у своїх молитвах полтавці проситимуть святителя не забувати духовних чад заради спасіння душ. Про це говорив у вітальному слові після богослужіння та хресного ходу навколо собору з мощами святителя Владика Филип.

По завершенні богослужіння народ Божий мав змогу приклястися до святих мощей святого Іларіона Полтавського, які тепер почитають у соборі. Кожен отримав у дар іконку святителя.

Людмила Самойлова.

Похвала святителю Илариону

Нелегко всегда служенье Богу,
И назад с него уже не повернуть.
Кто в пустыню направлял свою дорогу,
А кому-то ближе деятельный путь.

Семинарию едва успев закончить,
Не узнав душевных мук и ран,
Был при храме молодой псаломщик,
Сын священника Евфима — Иоанн.

Божьим промыслом водимый всюду,
В одночасье он обрел жену и сан.
И на дальний на приход отправлен будет
Пастырь православный Иоанн.

И Владыка молвил слово в назиданье:
Наставления пиши и присылай.
Проявляй в учении людей старанье,
Духом крепок будь, не унывай.

Школа жизни на приходе протекала.
Этот путь затертый многими до дыр.
Перемена в жизни вскорости настала
С переводом в Вознесенский монастырь.

Но на деятельном пастырском просторе,
Посреди широких, важных дел
Нежеланным гостем посетило горе —
Молодой священник рано овдовел.

Но Господь и зло в добро нам претворяет
И ненастья обращает часто в дым.
Божья помощь грешникам не оскудевает,
А тем более подвижникам святым.

Так и здесь — беда по Промыслу случилась,
В мир иной призвал Господь его детей.
К славе Божьей все, что было, получилось,
Чтоб на поприще ином служить скорей.

Был священник Иоанн пострижен вскоре
С новым именем святым — Иларион.
В жизни той, другой, осталось горе,
Новый сан архимандрита принял он.

В Киев все у нас ведут дороги,
Настоятельства ему не миновать,
И служить на новом месте Богу,
И Успенской Лаврой управлять.

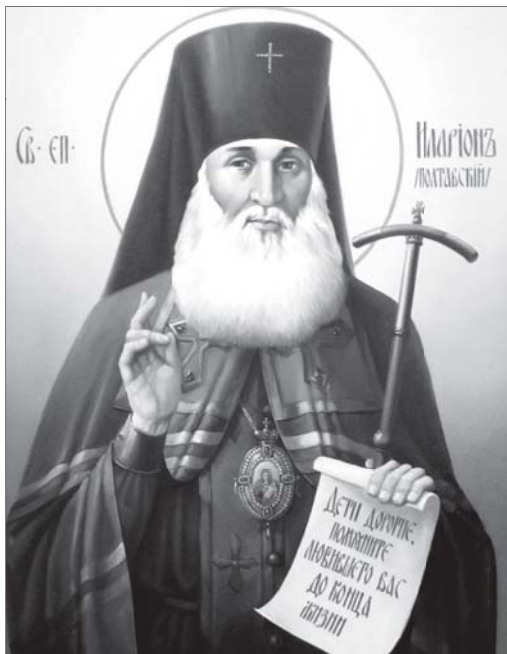
В Лавре память добрую оставив,
Прибыл он в Полтаву наконец.
Здесь Господь чудесно все управил:
Ждал его святительства венец.

Сколько дел свершил Преосвященный
Для благоустройств монастыря.
Кроткий архипастырь и смиренный,
Дни свои он прожил здесь не зря.

Сколько в просветительских работах
Времени провел — не перечеть,
В учрежденьи школ, других заботах
Воздадим святителю мы честь.

Долгом будет, людие, внимлите,
Выполнить завет его в наш час:
«Дети дорогие, помяните
До конца любившего всех вас».

Валерий Мариич.
г. Полтава.

В дни Пасхальной победы Воскресшего Господа Иисуса Христа над смертью радость верующих Полтавской епархии приумножена сияющим праздником: мы обрели еще одного небесного покровителя и заступника — святителя Илариона Полтавского, в мае прославленного в лике святых.

Чтоб читатели могли лучше узнать житие святого епископа, «Ведомости Полтавской епархии» продолжают публикацию материалов из «Полтавских епархиальных ведомостей» 1904 года, подготовленных его современниками ко дню кончины святителя. Статьи приводим в правописании, приближенном к современному, с сохранением некоторых орфографических правил того времени и авторских стилистических особенностей.

Последние дни, кончина и погребение в Бозе почившего Преосвященного Илариона, Епископа Полтавского и Переяславского

18 января в 2 часа 20 минут по полудни 12 мерных ударов соборного колокола, а за ними печальный перезвон колоколов всех церквей г. Полтавы возвестили жителям ее печальную весть о кончине Преосвященнейшего Архипастыря церкви Полтавской, Епископа Илариона. Смерть его была для многих неожиданностью и для всей паствы Полтавской тяжелой утратой. Еще так недавно видели неутомимого Владыку совершавшим Богослужение в кафедральном Соборе и освящение воды 6-го января; так-же занимался он обычными делами по управлению епархией, так-же внимательно принимал он у себя просителей и должностных лиц во все последующие дни, и ничто, казалось, не предвещало близкой кончины, и вдруг его не стало, не стало того, который 19 лет бодро правил Полтавской епархией, зорко следя за всеми сторонами церковной и общественной жизни, проявлял необыкновенную энергию, многостороннюю опытность и редкую попечительность о благе Церкви.

Не долго болел Владыка. 10 января совершил он поездку по городу, навестив некоторых лиц, но возвратившись домой, почувствовал озноб, хотя это не помешало ему сделать распоряжение о совершении им литургии в Введенской церкви Епархиального женского училища 11 января, в воскресенье, и благословить начало учебных занятий после длинного перерыва их по случаю развившейся среди воспитанниц скарлатины. Училище радостно готовилось принять Архипастыря и участвовать в церковной молитве с ним, как в 8 часов утра (18 января) от Владыки получено известие, что совершить Богослужение он не может по болезни; стало грустно, но все-же собравшееся духовенство в председательстве о. Ректора Семинарии архимандрита Гавриила совершило соборное Божественную литургию с приложением прошений и молитвы о болящем Епископе Иларионе, и за сим поспешило в архиерейский дом узнать о здоровье Владыки и навестить его. Но последнее не удалось, так как Владыка, почувствовавший сильный озноб и рвоту, прибывшим врачом А. Мальцевым был уложен в постель с соблюдением строгого для него покоя; в 12 часов прибыл и другой врач И. Харечко; оба они нашли у Владыки заболевание гриппом, признав положение его серьезным, хотя и не видели еще рокового исхода. 12 января в положении болящего теми-же врачами замечено было некоторое улучшение, выразившееся в понижении температуры, но 13 числа состояние больного опять ухудшилось, температура повысилась, при чем открылась сильная боль с опухолью в обеих руках. В таком неопределенном положении шло течение болезни до 16 числа, когда, при общем улучшении болезни, начал

развиваться упадок сил; к этому присоединилась бессонница, подрывавшая и без того слабые силы Владыки. Ни внимательный уход за болящим со стороны окружавших его близких ему лиц, ни медицинская помощь лучших врачей местных не оказывали помощи, и появившийся в Полтавском Вестнике третий бюллетень не скрыл уже безнадёжного положения больного, так как у Владыки появилось новое осложнение со стороны правой околушной железы, что ухудшило общее состояние и указывало на роковое заражение крови. Правда, консилиум врачей подал еще некоторую слабую надежду, решив сделать подкожное всприскивание противогнилостной сыворотки, но в Полтаве ее не оказалось, почему и командирован был за ней священник Гр. Горанов в Харьков, хотя болезнь быстро шла к развязке. Еще в начале болезни городское духовенство, зорко следившее за состоянием здоровья Владыки, ежедневно возносило на литургиях моления о болящем Епископе; а когда Владыка выразил желание, чтобы о нем помолились дети, то в среду, 14 января, во всех градских церквях после литургии совершены были молебны о здравии болящего в присутствии и с участием учеников и учениц церковно-приходских школ; в тот-же день вечером ключарем собора священником Вл. Щитинским доставлена была из кафедрального собора чтимая икона Божией Матери «Всех скорбящих Радость» в архиерейскую церковь, где архимандритом Феодосием пред нею совершено было молебное пение с чтением акафиста; за сим икона поднесена в покои к одру болящего. С трудом Владыка поднялся с постели при помощи окружавших и глубокомочувственно сказал тропарь Заступнице Усердной, приложился к образу. Это его ободрило и укрепило дух. На следующий день Владыка исповедывался и общился Св. Христовых Таин. В тот же вечер болящего вторично навестил Преосвященнейший Епископ Гедеон, сильно опечаленный болезнью любимого им Архипастыря. Посетив Владыку вечером 17 января, Преосвященный Епископ Гедеон предложил ему принять от него таинство Елеосвящения, на что и получил согласие и назначение времени совершения 18 января в воскресенье, после литургии. Не смотря на сильный упадок сил, Владыка все еще сохранял сознание и со вниманием слушал совершение над ним Елеосвящения Епископом Гедеоном в сослужении о. Ректора Семинарии архимандрита Гавриила, архимандрита Феодосия, протоиереев Лазурского и Тимошевского, иеромонаха Феодорита и ключаря собора.

По обычаю, в конце таинства простились с болящим Преосвященный Епископ Гедеон и сослужившие ему, простился с ними и незабвенный Архипастырь и навсегда; в последний раз дал он глазами знак приподнять его, преподав всем архиерейское благословение, насколько позволяли уже немощные его руки. Затем быстро наступила предсмертная агония, и Владыки не стало...

Присутствовавшими священниками тело почившего Святителя было отерто елеем и одето в обычные одежды, а за сим по благословению Преосвященнейшего Епископа Гедеона при пении архиерейского хора облачено было в священные одежды по чину архиерейскому. Нужно заметить, что Владыкой еще два года назад было приготовлено архиерейское облачение на случай его кончины, отличавшееся совершенною простотою, без всяких украшений, как и вся жизнь его простая и безкорыстная.

По окончании облачения тело почившего было положено на стол в архиерейской зале и тотчас Преосвященнейшим Епископом Гедеоном в сослужении бывшего по колокольному благовесту градского духовенства была совершена первая панихида и учреждено поочередное чтение Евангелия, начатое самим Преосвященным Гедеоном.

Быстро наполнились архиерейские покои глубоко опечаленным народом, стремившимся помолиться у гроба Святителя и проститься с его телом. Между тем вскрыто было в присутствии Преосвященного Епископа Гедеона и членов консистории духовное завещание почившего, хранившееся в ризнице кафедрального собора, и из него между прочим узнана была воля Владыки о погребении его в кафедральном соборе; Преосвященным Епископом Гедеоном были сделаны соответствующие распоряжения о совершении панихид, а секретарем консистории И. И. Бариловым были приняты меры к охране имущества скончавшегося Владыки. В 6 часов вечера о. Ректором Семинарии в сослужении семинарского духовенства в присутствии всех воспитанников и воспитателей — в покоях почившего у его гроба была отслужена панихида, а в 7 часов вечера сюда прибыл о. смотритель училища с духовенством училищной церкви, воспитанниками и воспитателями и также совершил панихиду.

В тот-же день в 8 часов вечера Преосвященным Епископом Гедеоном с градским духовенством было переложено тело усопшего в металлический гроб и на руках священников перенесено в Крестовую церковь архиерейского дома, где и совершена была вторая панихида архиерейским служением, при громадном стечении молящихся, среди которых были: г. начальник губернии князь Урусов, губернский предводитель дворянства С. Е. Бразоль, гг. военные и гражданские чины. За этой панихидой непрерывно следовала панихида гг. офицеров и нижних чинов Орловского и Елецкого полков.

Во всю ночь непрерывно продолжалось чтение у гроба Евангелия до начала заупокойной литургии 19 числа, которую совершали соборне священники: Гапанович, Мальцев, Тарасенко, иеромонахи Алимпий и Феодорит с двумя диаконами при пении хора Орловского полка. После литургии прибывшим Епископом Гедеоном совершена была панихида в сослужении всего градского духовенства, а по окончании ее Преосвященным

объявлено было духовенству и членам консистории распоряжение Св. Синода, выраженное телеграммой в ответ на телеграфное донесение Преосвященного в Св. Синод о кончине Епископа Илариона, о том, что погребение скончавшегося Владыки поручается совершить Высокопреосвященному Арсению, Архиепископу Харьковскому и Ахтырскому; тогда-же решено Епископом Гедеоном просить Высокопреосвященного Арсения совершить погребение 21 января, для чего накануне перенести тело Владыки по особо составленному церемониалу в кафедральный собор, к месту погребения. После панихиды, совершенной Преосвященным Гедеоном, была отслужена панихида о. Ректором Семинарии с духовенством всех духовно-учебных заведений и в присутствии воспитанников Семинарии, воспитанниц женского епархиального училища и учеников духовного училища при пении семинарского хора. Затем следовала особая панихида от женского училища при пении воспитанниц. После того в 2 часа дня совершена была панихида от церковно-приходских школ г. Полтавы о. Епархиальным Наблюдателем, протоиереем Иустином Ольшевским. Собралось несколько сот человек детей, мальчиков и девочек. Тесным кольцом окружали дети гроб любимого ими Владыки и Отца, который так заботился о благоустройстве школ, так часто ласкал детей и всегда награждал их подарками. Пред совершением панихиды о. Наблюдатель в нескольких прочувствованных словах призвал детей к усердной молитве о том, кто свое даже последнее посмертное слово любви обратил именно к ним — к детям. После же панихиды о. Епархиальный Наблюдатель приблизительно с такими словами обратился к почившему Архипастырю:

«По верованию нашей церкви, душа каждого умершего человека в течении первых по смерти трех дней витает вблизи того места, где произошло ее разлучение от тела. Посему и мы веруем, что твой дух, почивший Святитель, с нами сейчас здесь обретается, что он сейчас созерцает всех нас. И мы всем составом учащих и учащихся в городских церковно-приходских школах вознесли о тебе сначала молитву ко Всевышнему, а теперь приносим тебе последний от школ поклон... Ты видишь искренние, горячие слезы любимых тобою деток, их наставников и наставниц. Любил ты, незабвенный душка-Архипастырь, ободрять, наставлять, святым крестом благословлять всех этих учащих и с ними учащихся отроков и отроковиц, — благослови же всех нас и ныне твоим посмертным благословением... После сих слов все учащиеся дети со своими учителями и учительницами подходили по одиночке к дорогим останкам, чтобы проститься с незабвенным Архипастырем.

*Священник В.Щ.
«Полтавские епархиальные ведомости», февраль 1904 г., №4,
часть неофициальная.*

Скульптура «Мыслитель» Огюста Родена часто используется в качестве символа философии.

Допустимы ли и полезны светские предметы в духовных школах? На этот вопрос можно получить два ответа, и оба будут основаны на святоотеческих трудах и коренятся в утверждении, как относились святые отцы и учителя к философии и светской учености. Попытаемся проследить преемство мнений не из прошлого в настоящее, а наоборот.

В ходе Архиерейского совещания 2 февраля 2010 года в Храме Христа Спасителя Предстоятель Русской Православной Церкви Святейший Патриарх Кирилл озвучил вопрос качественной подготовки кадров при духовных учебных заведениях, делая акцент на необходимости создания богословских факультетов при светских вузах: «Система духовного образования должна стать уважаемым и авторитетным партнером как для отечественной светской, так и для зарубежной богословской образовательных систем, тогда студенты и преподаватели духовных школ смогут полноценно участвовать в программах академического сотрудничества, что в конечном итоге будет способствовать как успеху миссии Церкви в обществе, так и повышению образовательного уровня внутри самой Церкви. Конструктивное партнерство с указанными образовательными системами возможно при согласовании принципов организации духовного образования с так называемой Болонской системой. Следствием этого станет, наконец, решение проблемы признания государством нашего богословского образования, а также создание условий для повышения его уровня».

Таким образом, Патриарх предложил внести в систему богословского образования комплекс светских предметов, которые, по его предположению, могли бы усовершенствовать духовное образование, вывести его на новый уровень.

В то же время архимандрит Рафаил (Карелин) в труде «Христианство и модернизм» замечает, что обучение духовного человека светским наукам всегда имеет и негативную, регрессивную сторону: «Что же касается секуляризации духовной, то это — подмена духовных ценностей ценностями земными, временными:

историческими, культурными и тому подобными, то есть снижение жизни Церкви с духовного уровня на уровень душевный, превращение Церкви из Дома Божия, открывающего для людей врата вечности, в одно из земных учреждений, служащих земле. Секуляризация — это процесс размывания, растворения Церкви в житейском море мира. Это процесс не просто физического сокращения и уничтожения Церкви, но также и ее принижения, профанации, подчинения влиянию мира».

Процесс секуляризации затрагивает и духовные учреждения, влияет на духовное образование и на самое главное в христианской жизни — внутренний духовный подвиг. Духовное образование подменяется разнообразными светскими, внешними науками, которые отвлекают человека от его призвания познавать Бога. Духовная жизнь христианина в сфере духовного образования отодвинута на второй план, и это является главной проблемой духовных школ.

Итак, существование двух внешне противоположных взглядов на духовно-светское образование убеждает в насущности вопроса: возможны ли и полезны светские науки в духовных школах?

Обратимся к святым отцам, которые высказывались о светских знаниях, в частности философии, положительно и допускали сложение симфонии светской учености и христианского богословия.

Одним из таких отцов Церкви Христовой является выдающийся апологет II века мученик Иустин Философ. Даже его титул «философ» уже говорит о родственности его мировоззрению светской учености. Мефодий Олимпийский называл его мужем «не далеким от апостолов ни по времени, ни по добродетели».

Святой Иустин исходил из предположения, что Божественное учение христиан и истинная философия в своем существе никогда не могут противоречить друг другу, что вера христиан и умозрения философов должны взаимно поддерживать и дополнять друг друга, и как апологет он самым настойчивым образом утверждал и доказывал разумность христианства на основании объективных фактов, одинаково признаваемых и не отрицаемых как им самим, так и противниками. Поэтому он часто говорил, иногда преувеличивая, о родстве воззрений греческих поэтов и философов с верой христиан, полагая в основу своеобразную теорию о λόγος σπερματικός (в филос. сперматические начала, содержащиеся в первичной материи принципы образования вещей).

Будучи применена и проведена последовательно до конца, она может дать неудобоприемлемые результаты. На основании этой теории, философия является действием Логоса, а так как Логос отождествляется со Христом, то этим устанавливается непосредственная связь философии со Христом. Христос есть Логос, в Котором имеет участие все человечество и каждый человек в отдельности: «Мы научены, что Христос есть перворожденный Бога... что Он есть Слово, Коему причастен весь род человеческий. Те, которые жили согласно со Словом, суть христиане, хотя бы они считались за безбожников; таковы между эллинами Сократ и Гераклит и им подобные, а из варваров — Авраам, Анания, Азария и Мисаил, и Илия и многие другие...» — говорит святой Иустин.

И вот вывод: «те, прежде бывшие, которые жили противно Слову, были бесчестными, враждебными Христу и убийцами людей, живших согласно со Словом, а те, которые жили и ныне живут согласно с Ним, суть христиане, бесстрашны и спокойны» (Апология 1, 46). «Все, что когда-либо сказано и открыто хорошего философами и законодателями, все это сделано ими соответственно мере нахождения ими и созерцания Слова; а так как они не знали всех свойств Слова, Которое есть Христос, то часто они говорили даже противное самим себе» (Апология 2, 10). То есть философы и законодатели располагали только частью Логоса; этим и объясняются несовершенства нехристианской философии и ограничение занятий ею малым кругом, а также и противоречия во мнениях среди философов. Святой Иустин говорит, что об учении Платона нельзя сказать, что оно совершенно различно от Христова учения, но оно не во всем с ним сходно, равно как и учение других — стоиков, поэтов и историков. «Ибо всякий из них говорил прекрасно потому именно, что познавал отчасти сродное с посеянным Словом Божиим». Жизнь Иустина Мученика является замечательным примером того, как философские искания привели человека от познания логосов к Логосу Божественному — Иисусу Христу.

Проникнутый взглядом на исключительное значение христианства, он не осудил своих прежних исканий истины, не отвернулся от них с пренебрежением, но воздал им должное, видя в лучших стремлениях языческой философии предчувствие высшей действительности, предассветный сумрак перед ясным днем. С особенной любовью и

«Аристотель и Платон» Рафаэля. Фрагмент фрески. 1510–1511 годы. Рим. Собор святого Петра.

почтением он относился к Сократу и Платону. Поэтому, став христианином, он не оставил сделавшихся дорогими для него занятий философией и не снял философской мантии. Церковный историк Евсевий Кессарийский отмечал, что «в одежде философа он служил Божественному Слову. В этой одежде он тем успешнее надеялся выполнять служение христианской истине, что мог всюду вступать в общение с людьми различных убеждений, располагая их к беседе с собой своим внешним видом».

Не менее благорасположенным к философии был и учитель Церкви более позднего времени Григорий Богослов. Будущий святитель получил по тем временам блестящее академическое образование, которое включало широкий спектр наук. Основными изучавшимися предметами были риторика и софистика: в Афинах Григорий приобрел то риторическое мастерство, которое впоследствии стяжало ему бессмертную славу. Обширными знаниями в области античной мифологии, которыми Григорий отличался от других отцов Церкви IV века, он был в значительной степени обязан своим занятиям в Афинах. Своеобразие его собственного литературного стиля также во многом обусловлено его профессиональными навыками в риторике: «Так вот, еще безусым я почувствовал к наукам тягу и на службу истине стал призывать ученья чужеродные, чтобы те, кто научился лишь плетенью фраз и сотрясенью воздуха

бездумному, не очень-то гордились. Да и вздору их я поддаваться вовсе не намерен был. И ничего в те времена мне не было милей, чем те уроки драгоценные». Так писал о себе святой Григорий. Кроме того, что в Афинах будущий святитель приобрел обширные познания и риторическое мастерство, вместе со святым Василием Великим он много времени посвятил изучению философии, риторики, мифологии и других дисциплин. «Две дороги были нам известны: одна — первая и наиболее досточестная, другая же — не равного достоинства; первая вела к нашим священным храмам, вторая — к местным учителям и наставникам во внешней учености. Афины могут быть губительны для душ других людей... Мы же, напротив, живя там, утверждались в вере, убеждались в обманчивости и ложности идолов; мы презирали демонов там, где им удивляются... Благодаря этому стали мы известны не только в среде своих наставников и соучеников, но и во всей Элладе, особенно среди ее наиболее знатных мужей».

Святой Григорий говорил: все то, что может послужить духовному возрастанию человека, должно быть с благодарностью воспринято христианином из языческой учености: «Я думаю, что всякий, имеющий ум, признает ученость (paideusin) первым для нас благом. И не только эту благороднейшую и нашу (ученость), но и ученость внешнюю, которой многие христиане, по невежеству (kakoseidotes), гнушаются как ненадежной, опасной и удаляющей от Бога...

Святой мученик Иустин Философ.

Вселенские святители Василий Великий, Афанасий Александрийский, Григорий Богослов, Иоанн Златоуст.

(В науках) мы восприняли исследовательскую и умозрительную (сторону), но отвергли все то, что ведет к демонам, к заблуждению и в бездну гибели; мы извлекли из них полезное для благочестия, через худшее научившись лучшему, и переделав их немощь в твердость нашего учения. Поэтому не должно унижать ученость, как некоторые делают, но нужно признать глупыми и необразованными тех, кто, придерживаясь такого (мнения), желал бы, чтобы все были подобны им, чтобы в общей массе была незаметна их собственная (глупость) и чтобы избежать обличения в невежестве».

Итак, необразованность, невежество, нежелание и неспособность впитать в себя все многообразие культурного достояния человечества несовместимы с христианством, считает Григорий Богослов. Ему глубоко чуждо такое восприятие христианства, при котором оно мыслится как некая полукатакомбная секта, враждебно настроенная по отношению ко всему окружающему миру. Напротив, христианство должно быть открытым по отношению ко всему лучшему из накопленного в человеческой истории; оно должно быть достаточно всеобъемлющим, чтобы вместить в себя достижения человеческого разума.

В соответствии с этими представлениями святой выдвигал идею о том, что языческая культура и эллинская мудрость не принадлежат язычникам: будучи языческой по происхождению, она теперь принадлежит христианству, так как оно оказалось способным творчески воспринять и усвоить ее. Святитель Григорий Богослов в свое время гневно обличал Юлиана Отступника за то, что тот хотел лишить христиан возможности получать хорошее светское образование, отсутствие которого и должно было, по мысли Юлиана, превратить христианство в маргинальную секту, состоящую из малограмотных и малокультурных людей. Такое отношение воспринималось Григорием как нарушение законного права всякого человека на образование.

Великие Каппадокийцы признавали, что живут именно в то время, когда все научное и интеллектуальное богатство, унаследованное от античной культуры, должно быть поставлено на

службу христианству. Григорий любил подчеркивать, что образованность не является самоцелью: она нужна для того, чтобы привести человека к Богопознанию и послужить его возрастанию в вере.

Философия также имела и противников, одним из них был первый апологет христианства Тертуллиан.

Квинт Септимий Флорент Тертуллиан (ок. 160 — после 220 н. э.) известен как латиноязычный апологет, который получил прекрасное античное образование в городе Карфагене, занимался адвокатской практикой в Риме в то время, когда там проповедовал Иустин, был язычником.

Если Иустин защищает, то Тертуллиан нападает на языческую философскую мудрость, утверждая, что не только античный разум, но и вся античная культура извращает человеческую жизнь, подчиняя ее ложным целям и ценностям. Вступив на этот путь, язычники, по мнению Тертуллиана, отказались от естественного образа жизни, подавили естественные человеческие стремления, а среди них и веру в Бога в ее чистом и неискаженном разумом виде. Тертуллиан убежден в том, что именно простая, необразованная и невоспитанная душа — христианка. В сочинении «О свидетельстве души» он доказывает, что человеческой душе прирождены христианские истины о существовании Бога, о Страшном Суде и Царстве Божием. Все изобретения философов, согласно Тертуллиану, бессмысленны и ничтожны в сравнении со свидетельствами души простого человека. Ведь несомненно, пишет он, что душа старше буквы, а «сам человек — старше философа и поэта».

Отношение Тертуллиана к философии не отличается последовательностью. Он не разделяет того взгляда, что только с помощью философии христианство может достигнуть совершенства. Напротив, он часто очень резко восстает против философии: «Что сходного между философом и христианином, учеником Греции — и Неба, между домогающимся славы — и жизни

[вар.: спасения]... между другом заблуждения — и врагом его, между поддельвателем истины — и верным толкователем ее, между вором ее — и стражем?» «Итак, что общего между Афинами и Иерусалимом, между Академией и Церковью?» Даже то, что философы в познании истины заимствовали из Священного Писания, они исказили своими мнениями ради философских доктрин, считает Тертуллиан. Философия, по его мнению, произвела все ереси. Философы — патриархи еретиков. Философия — дело демонов. Однако Тертуллиан не мог отказаться от своего философского образования, почему он невольно признает за философией некоторое обладание истиной.

Если неискушенная душа приемлет христианскую веру сразу и безо всяких доказательств, то человеку, развращенному культурой, необходимо пройти путь опрощения и аскетизма. Естественным состоянием человека Тертуллиан считает здравый смысл, искренние желания и чистую, искреннюю веру. Все это можно обнаружить в глубинах души, освобождаясь от культуры как тяжелой болезни. Такого рода самопознание, согласно Тертуллиану, есть путь к истинной вере, который прошел он сам, будучи поначалу язычником.

Таким образом, подлинной наставницей человека, по Тертуллиану, является не философия и культура, а природа. «Природа — наставница, душа — ученица. Все, чему научила первая и научилась вторая, — сообщено Богом, а Он — Руководитель самой наставницы». Естественно, что в таком случае более открыт для христианской проповеди тот, кто, по словам Тертуллиана, не побывал в школах и не изощрялся в библиотеках. Поэтому и Христос проповедовал не среди философов, а среди простых рыбаков.

Упомянем и о Феофиле Антиохийском, осуждавшем философию. О жизни этого отца Церкви Христовой мы имеем самые скудные сведения. У Евсевия есть лишь краткая заметка о нем: «В Антиохийской церкви шестым после Апостолов был Феофил».

В философской области он уступает Иустину и Афинагору и не носит имени «философа»; впрочем, не будучи оригинальным писателем, он в своей апологии всюду обнаруживает самостоятельность суждения и умело защищает исповедуемую религию.

Христианской истины он ни разу не называет философией, для него христианство — «мудрость Божия». Христианство и философия решительно противопоставляются друг другу. Религиозная и нравственная культура греков возводится к поэтам, историкам и философам. По учению Феофила, поэты и философы высказывают противоречивые суждения; последние противоречат друг другу и даже сами себе. Все так называемые философы без исключения не могут иметь серьезного значения; даже Платон, наиболее почтенный из них по своей философии и мудрейший из эллинов, не выше Эпикура и стоиков и говорил несообразности. Поэты и философы сложили мифы и глупые сказания. Образ мыслей их бесполезный и безбольшой. Все они, любя пустую и суетную славу, ни сами не познали истины, ни других не привели к истине. Мудрость философов и поэтов в своей сущности была демонской мудростью: они говорили по внушению демонов. Поэтому необходимо было Божественное Откровение. В Своем предведении Бог наперед знал бредни суетных философов и от древности возвестил истину через пророков, которые изложили ее в Священном Писании. Эта истина касается познания Бога, происхождения мира и его истории, равно как и добродетельной жизни.

Во «Второй книге к Автолику» несостоятельность идолослужения Феофил доказывает прежде всего на основании материальных свойств богов и затем на основании противоречивых мнений греческих поэтов, философов и историков о происхождении и сущности богов. Феофил пишет: «Они сами невольно признают, что не знают истины. Они говорили по внушению демонов: поэты Гомер и Гесиод, вдохновенные, как говорится, музами, говорили под влиянием фантазии и обольщения от духа не чистого, а

ложного. Это ясно доказывает тем, что одержимые демонами даже в настоящее время заклиняются именем истинного Бога, и эти ложные духи сами признаются, что они демоны, которые некогда действовали и в поэтах. Впрочем, некоторые из них [поэтов], придя в здравое состояние души, говорили нечто согласное с пророками, так что это служит свидетельством против них самих и против всех людей».

Этим представителям языческого мира Феофил противопоставляет «людей Божиих, исполненных Святого Духа, истинных пророков, Самим Богом вдохновенных и умудренных, которые свыше получили ведение, святость и праведность»; они были «органами Божиими и сосудами премудрости от Бога».

Таким образом, основному принципу языческой философии и господствующему настроению образованного общества относительно познания Феофил противопоставляет учение о вере, которая предшествует всему, и раскрывает субъективные условия веры, указывая на зависимость религиозного познания от чистоты души.

Вот мы ознакомились со взглядами некоторых отцов Церкви, которые были и приверженцами философии, и отрицали ее. Нужно признать, что нет обоснованных фактов, какие бы запрещали использовать светские науки в духовных школах, но во всем должна быть золотая середина. Конечно же, на первом плане в духовных учреждениях обязана быть Евхаристия, она является средоточием духовной жизни христианина, и вокруг нее должно строиться христоцентричное образование.

В то же время Церковь пребывает в окружении изменяющегося мира. Естественные и органические изменения происходят и в ее среде. Перемены переживают в частности духовные школы, являясь ветвью сферы образования. Ведь духовные школы должны быть все же современными — чтобы выпускники семинарий, академий умели говорить с обществом, проводить миссионерскую деятельность, быть доступными для людей. С другой стороны, на пути перемен подстерегает опасность секуляризации. А нам никак нельзя утратить то святое и ценное, вечное, что составляет основу духовного образования. Нужно сохранять христианское богословие, многовековые христианские традиции. Нужно обратить должное внимание и на духовную жизнь в школах, потому как священник — это в первую очередь молитвенник, пастырь духовный, и человек, приходящий в церковь, больше нуждается в духовном окормлении, нежели в интеллектуальном. И это ядро должно перевешивать различные нововведения, в частности светскую ученость.

Дмитрий Садовников, студент 3-го курса богословско-миссионерского отделения Полтавской Миссионерской Духовной семинарии.

Як хочете, щоб із вами чинили люди, так і ви чиніть із ними

Християнство є релігією любові, і саме Новий Завіт являє людям нову реальність: «Бог є любов» (Ін. 4:8). Господь не лише відкриває нам цю реальність, а й запрошує нас увійти в неї: «Перебувайте в любові Моїй. Якщо заповіді Мої будете виконувати, перебуватимете в любові Моїй» (Ін. 15:9–10), — сказав Христос під час прощальної бесіди з учнями. Тоді ж була сформульована і ключова заповідь Нового Завіту: «Заповідь нову даю вам, щоб ви любили один одного» (Ін. 13:34).

Який же шлях до виконання цієї заповіді? Що потрібно робити, щоб ця істина була не просто теоретичним положенням, а реалізовувалася на практиці в нашому житті? Як кожен із нас має любити людей, щоб перебувати у любові Божій? Відповідь на ці запитання пролунала на самому початку земного служіння Господа. Під час Нагорної проповіді Спаситель сказав: «Як хочете, щоб із вами чинили люди, так і ви чиніть із ними, бо в цьому закон і пророки» (Мф. 12:7).

Які прості та мудрі слова! Це євангельське правило під силу кожному, і для його виконання не потрібні особливі аскетичні подвиги чи спеціальна богословська освіта, адже в ньому «весь закон і пророки». Як саме чинити з людьми, кожному підкаже його власне серце, його розум, даний Господом, і совість — голос Божий у душі людини. Перед тим, хто чує цей голос, хто живе так, як він велить, відкритий шлях до висот духовної досконалості.

Ми не любимо, коли до нас хтось вороже налаштований, коли рідні та близькі байдужі до нас. Значить, і самі ми не повинні бути злими, жорстокими, скупими. Ми не хочемо, щоб хтось насміхався над нашими недоліками, нашими помилками, нашою слабкістю. Ми чітко усвідомлюємо, як це неприємно для нас. Отже, ми самі повинні утримувати язик свій від зла й уста свої від лукавих слів (Пс. 33:13). Господь, вимагаючи, щоб ми утримувалися від лихих слів, говорить: «Хто скаже брату своєму “рака” (пуста людина), підлягає синедріону (верховному суду), а хто скаже “безумний”, підлягає геєні огненній» (Мф. 5:22). Ми хочемо, щоб ніхто не засуджував наших вчинків та намірів, нам дуже важко пережити людський осуд. Тож і ми маємо нікого не засуджувати, пам’ятаючи слова Христові: «Не судіть, і не будете судимі, не осуджуйте, і не будете осуджені, прощайте, і прощені будете» (Лк. 6:37). «Якщо ви будете прощати людям гріхи їхні, то простить і вам Отець ваш Небесний» (Мф. 6:14), — обіцяє Господь, бажаючи, щоб наші серця не тримали в собі отруту осуду, котра роз’їдає людину зсередини. Праведний Судія на Своему Страшному Суді не засудить того, хто сам не засуджує інших, Він проявить милість до милостивих (Мф. 5:7).

Слід звернути увагу, що це євангельське правило не просто утримує нас від зла, якого ми не хочемо собі, а й спонукає чинити людям добро, якого ми бажаємо для себе. Якщо ми хочемо бачити від інших співчуття і розуміння у скрутній ситуації, то й самі повинні відкривати серця перед бідою ближнього. Якщо для нас є важливою мудра порада, якщо нам потрібна допомога і підтримка, то й ми повинні підтримувати тих, хто потребує цього, щедро ділитися з людьми своїм духовним та життєвим досвідом, застосовувати свої професійні знання та вміння для допомоги ближнім, підтримати матеріально тих, хто бідує. «Давайте, і дасться вам: мірою доброю... і переповненою»

(Лк. 6:38), — обіцяє Христос. Господь воздасть за все, що ми самі даємо іншим, Він покладе людям на серце допомогти нам, коли ми цього потребуватимемо в земному житті, й дарує «мірою доброю» блаженство у житті вічному.

Усі батьки хочуть, щоб діти росли слухняними, щоб у родині панувала злагода. Отже, кожен із нас має шанувати свого батька та матір свою (Вих. 20:12), бути вдячним їм за всі їхні турботи, за виховання, за саме своє народження. Любов до батьків повинна виражатися не лише у матеріальній підтримці, а й у повсякденному спілкуванні, у прагненні зрозуміти, у вмінні пробачати.

Якщо ми хочемо, щоб люди жили з нами в мирі, були лагідними та доброзичливими, то й самі повинні мати лагідне серце і зберігати мир у душі навіть серед тих, хто шукає сварки. Адже «добра людина із доброї скарбниці серця добре виносить... бо від повноти серця говорять уста її» (Лк. 6:45). В егоїстичному світосприйнятті лагідність є ознакою слабкості, відсутністю стійкої позиції та причиною багатьох невдач. Однак християнська традиція бачить лагідність по-іншому: за словами преподобного Іоанна Лествичника, лагідність є скелею, що піднімається над морем роздратування; об неї розбиваються всі хвилі, що до неї наближаються, а сама вона не хитається.

Часто можна почути: хіба можливо так жити у цьому світі (у наш час, у нашій країні, серед представників моєї професії), коли всі навколо живуть по-іншому, керуються зовсім іншими принципами? У біблійній історії є чимало прикладів, котрі доводять, що людина може залишатися праведною навіть у найгіршому оточенні. Праведний Ной зберіг віру в Бога і чистоту життя серед нечестивого роду людського, і під час потопа грішники загинули, а він разом із сім’єю був врятований. Праведний Лот не брав участі у гріхах содомлян, і Господь вивів його з

міста, на котре впав вогонь з неба за гріхи його жителів. Йосиф у Єгипті відмовився вчинити гріх, і Бог дарував йому мудрість і поставив другою людиною в державі після фараона. Пророк Даниїл відмовився порушувати закон Мойсея у Вавилоні — і Бог зробив його вельможею, він відмовився кланятися ідолу — і Бог зберіг його неушкодженим у рові з левами...

Та чи можемо ми стверджувати, що люди навколо нас безнадійно погрузли у гріхах, не бачать нічого, окрім власної вигоди, втратили совість? Апостол Павел питає: «Хто ти, що судиш чужого раба? Перед своїм Господом стоїть він чи падає» (Рим. 14:4). Тільки Бог бачить серце людини. А ми, засуджуючи грішника, хіба можемо знати про його помисли? Чи чуємо його молитви? Чи бачимо сльози покаєння? Нерідко ми судимо про людину, вперше побачивши її на вулиці, в магазині чи громадському транспорті. Ми бачимо епізод, усього лиш один «кадр» зі стрічки людського життя, а далі вже самі «домальовуємо» попередні та наступні «кадри», за допомогою власних роздумів пояснюючи причини та прогножуючи наслідки. В одній притчі розповідається про людину, яку різні перехожі бачили на вулиці рано-вранці. Один перехожий подумав: «Це злодій встав так рано, щоб щось украсти». Інший вирішив: «Це вбивця, що з самого рання чатує на свою жертву». А третій сказав: «Він встав так рано, щоб помолитися».

Миттєве враження і власна фантазія — ось на чому базується оцінка, яку ми даємо тій чи іншій людині. І з таких «висновків» складається наше уявлення про ціле суспільство, в якому ми живемо. Тому коли ми говоримо про гріховність «нашого колективу», «нашого часу», «нашого світу», слід усвідомлювати, що реальність та наше уявлення про неї — це далеко не одне й те ж. Людина досить обмежена, і навіть святі помилялися в таких судженнях. Із Священного Писання ми знаємо про служіння пророка Ілії. Він бачив, що весь Ізраїль порушив

завіт з Господом і поклонився Ваалу. Він знав, що жертovníки Господні зруйновані, пророки Божі вбиті, й з відчаєм говорив: «Залишився я один, але й моєї душі шукають, щоб відібрати її». Тоді Господь відкрив пророку: «Я залишив між ізраїльтянами сім тисяч мужів, чії коліна не схилялися перед Ваалом» (3 Цар. 19:14–18).

Та навіть якщо можливо в усі часи і в будь-якому місці жити так, як велить Господь, чи ж легко бажати людям добра і чинити їм добро, розуміючи, що вони можуть відповісти невдячністю? Це розуміння нерідко зупиняє нас, але ми повинні запитати самих себе: для чого ми чинимо добро? Чи тільки для того, щоб у відповідь отримати добро? Якщо так, то нами керує прагнення до власного блага, до винагороди, і ми, коли чинимо добро заради самих себе, проявляємо не любов, а егоїзм.

Спаситель, навчаючи чинити добро, говорив про інші мотиви: «Якщо любите тих, хто любить вас, яка вам за те подяка? Адже і грішники люблять тих, хто їх любить. І якщо чините добро тим, хто вам чинить добро, яка вам за те подяка? Адже і грішники те ж чинять... А ви любіть ворогів ваших... і позичайте, не ждучи нічого назад... і будете синами Всевишнього» (Лк. 6:32–36). Бог є Першоджерелом усякого блага, і все добро, що є у нашому світі, — відблиски Божественної благоді. Тож якщо ми по-справжньому любимо Бога, то повинні прагнути до добра і чинити його, знаходячи втіху вже в самому цьому. І тоді ми не будемо навіть помічати, хороші чи погані ті, кому ми чинимо добро, вдячні вони чи ні. Нашою радістю буде Сам Бог, нашою нагородою — уподібнення Йому і єдність з Ним. Тоді ми справді будемо синами Отця Небесного, Котрий «наказує сонцю Своему сходити над злими і добрими і посилає дощ над праведних і неправедних» (Мф. 5:45).

Священик Сергій Антонюк.

Пост истинный и приятный

Всем известно, что пост является неотъемлемой частью христианской жизни. Святая Церковь своим чадам предлагает пост как лекарство для души, как средство для очищения ее от зла. И совсем скоро нам предстоит воспользоваться этим средством исцеления души на поприще Апостольского поста.

Почему пост сравнивают с весной — весной души? За время поста она должна ожить, расцвести, украсить себя для Бога добрыми делами, словами и мыслями. А для этого необходим подвиг борьбы со страстями, с грехом, с самим собой. Будем бороться с гордостью, самой опасной из страстей, которую трудно в себе распознать, которая бесконечно удаляет нас от Бога. Часто мы полагаемся на себя, а не на волю Божию. Но на самом деле мала и ничтожна надежда на то, что наша жизнь будет зависеть только от нас и мы спасемся сами. Сами мы ничего не можем, даже народная мудрость гласит: «Один в поле не воин». Будем избегать тщеславия и человекоугодия, потому что ищущий временной славы не может унаследовать славы Божией. Будем стараться очищать наше сердце от зависти, лицемерия, злопамятства, самолюбия, которые заслоняют нас от Господа. Будем беречься от раздражения, злобы, осуждения и других страстей, ибо, по словам святых отцов, если у нас есть какая-нибудь неприязнь к человеку, то это значит, что душа подпала под влияние злого духа и сроднилась с ним. Чтобы этого не допустить, нам нужно каяться.

Вспоминается интереснейшая притча о гордости. Много лет назад дьявол решил продать все

инструменты своего ремесла. Он аккуратно выставил их в стеклянной витрине на всеобщее обозрение. Что это была за коллекция! Здесь был блестящий кинжал Зависти, рядом с ним красовался молот Гнева. На другой полке лежал лук Страсти, а рядом с ним живописно разместились отравленные стрелы Чревоугодия, Вожделения и Ревности. На отдельном стенде был выставлен огромный набор сетей Лжи. Еще там были орудия Уныния, Сребролюбия и Ненависти. Все они были прекрасно представлены и снабжены ярлыками с названием и ценой. А на самой красивой полке, отдельно от всех остальных инструментов, лежал маленький и довольно потрепанный деревянный клинышек, на котором висел ярлык «Гордость». На удивление, цена этого инструмента была выше, чем всех остальных вместе взятых. Один прохожий спросил дьявола, почему он так дорожит этим странным клинышком, и тот ответил: «Я действительно ценю его выше всего прочего, потому что это единственный инструмент в моем арсенале, на который я могу положиться, если все остальные окажутся бессильными. Если мне удастся вбить этот клинышек в голову человека, он открывает двери и для всех остальных инструментов».

Пост может быть неугоден Господу, молитва не будет Им принята, зов к Богу останется без ответа, если мы не будем любить других людей, неважно — бедных или богатых, здоровых или больных, худых или плотных, хороших или плохих на наш взгляд. Любить — значит жертвовать собой ради других! Иными словами — милость творить. Жертва заключается в том, чтобы уча-

ствовать в чужой беде, помогать тем, кому сейчас плохо, ущемлять себя ради других. Вот как говорит об этом Иоанн Златоуст: «Смысл поста не в том, чтобы мы с выгодой не ели, но в том, чтобы приготовленное для тебя съел бедный вместо тебя. Для тебя это вдвойне благо: и сам ты постишься, и другой не голодает». Замену мяса рыбой в пост святитель объяснял тем, что рыба дешевле мяса и сэкономленные деньги христианин может отдать тем, кто в них нуждается. Поэтому когда сегодня в «постном» меню кафе видишь какой-нибудь «шашлык из осетрины», невольно задумываешься о целесообразности предложенного способа воздержания от мяса. Перейди на более простую дешевую пищу и употреби средства, высвободившиеся от такой перемены стола, в помощь тем, кто беднее и несчастнее тебя. «Но скажешь, как я могу подавать милостыню, когда я беден? Тогда особенно и можешь ты подавать милостыню, когда ты беден. Богатый, опьяненный обилием богатства, пламенеющий жесточайшей горячкой и одержимый ненасытной страстью, желает увеличить свое имущество, а бедный, не зараженный этой болезнью и свободный от этого недуга, легче сделает подаяние из того, что у него есть. Считай же милостыню не за расход, а за приход, не за ущерб, а за приобретение, потому что через нее ты больше получаешь, нежели даешь. Ты даешь хлеб, а получаешь жизнь вечную, даешь одежду, а получаешь одеяние бессмертия, даешь пристанище под своим кровом, а получаешь Царство Небесное, даешь блага погибающие, а получаешь блага постоянно пребывающие». Это и будет тот благоуханный и приятный Господу пост, к которому призывает христиан Церковь.

«Смотрите, не творите милостыни вашей пред людьми с тем, чтобы они видели вас: иначе не будет вам награды от Отца вашего Небесного. Итак, когда творишь милостыню, не труби перед собою, как делают лицемеры в синагогах и на улицах, чтобы прославляли их люди. Истинно говорю вам: они уже получают награду свою. У тебя же, когда творишь милостыню, пусть левая рука твоя не знает, что делает правая, чтобы милостыня твоя была втайне; и Отец твой, видящий тайное, воздаст тебе явно» (Мф. 6:1–4).

Священник
Димитрий Москаленко.

Вітаємо

Когда общая радость...

От всего сердца поздравляем клирика храма Всех святых земли Полтавской города Полтавы протоиерея Димитрия Лутовича с сорокалетием, которое батюшка отметил 15 мая.

Сегодня день особый, светлый, Чудесней просто не бывать! Сегодня для мирян полтавских Господь дарует благодать.

Она пришла так незаметно, Как распускается цветок, Благоухая цветом нежным, Неся с собой любви поток.

Слышны из алтаря молитвы, И сердце бьётся в унисон, Там молится отец Димитрий — Бежит от нас греховный сон.

Спадёт вуалью незаметно С души греховной пелена, И церковь Всех святых Полтавских Богоугодных слов полна.

Он учит нас терпению, вере, Любовью ближних согреть И ненавидеть лицемерие, Души искринки даровать.

Живите долго и счастливо, Достопочтенный наш отец, И будьте пастырь кропотливый, Что бережет своих овец.

Вас с днём рожденья поздравляем С любовью искренних сердец. И Бог за все труды большие Да уготовит Вам венец!

Прихожане храма Всех святых
земли Полтавской
г. Полтава.

Монастирі Полтавщини приймають паломників

Мгарський монастир

Древня обитель Полтавщини — Спасо-Преображенський Мгарський чоловічий монастир запрошує паломників піднести свої молитви до Господа і Його Пречистої Матері на цьому святому місці, ознайомитися з історією монастиря, дізнатися про життя пов'язаних із ним святих. При обителі діє готель для паломників.

Чекаємо Вас за адресою:

37536 Україна, Полтавська область, Лубенський район, с. Мгар, Спасо-Преображенський монастир. Тел. (05361) 5-48-06. Електронна адреса: www.mgarsky-monastery.org

Велико-Будищанський монастир

У с. Писаревщина Диканського району відроджується Велико-Будищанський Свято-Троїцький жіночий монастир. Обитель чекає паломників, які хочуть помолитися й потрудитися во славу Божу й задля відбудови православної святині Полтавщини.

Адреса монастиря:

38522 Україна, Полтавська область, Диканський район, с. Писаревщина, вул. Лугова, 6.

Додаткову інформацію можна отримати в єпархіальному управлінні за тел. (0532) 59-59-91.

Тел. монастиря (05351) 9-45-42.

До монастиря можна доїхати автобусами «Полтава—с. Писаревщина», що відправляються від автостанції №3 м. Полтави (поряд з ТЦ «Київ») о 5.50, 8.15, 14.05, 17.30.

Хрестовоздвиженський монастир

Полтавський Хрестовоздвиженський жіночий монастир приймає паломників і людей, які хочуть потрудитися во славу Божу в стінах древньої обителі.

Настоятелька монастиря — ігуменя Сергія (Алексєєнко).

Престольне свято: 27 вересня.

Адреса монастиря:

вул. Свердлова, 2-г, м. Полтава, 36017, Україна. Тел. (0532) 56-14-68.

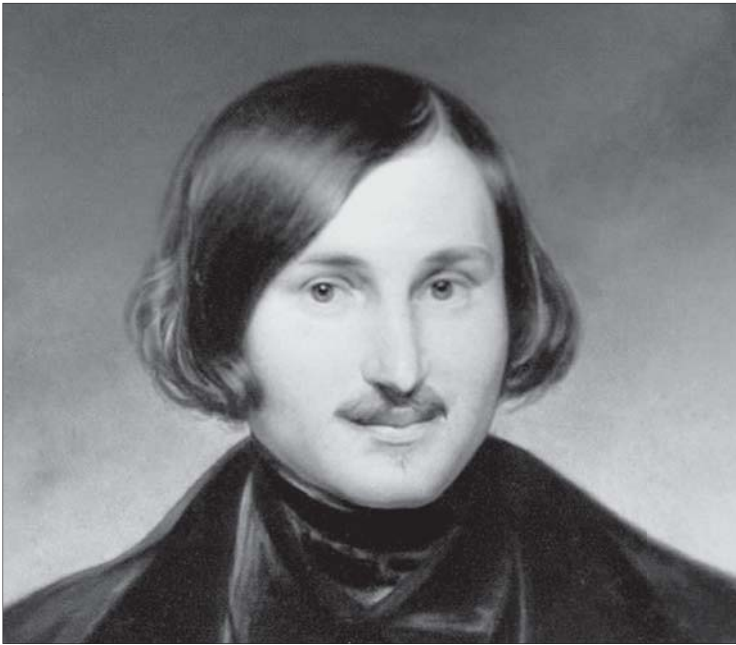
Гоголь — матери

«Старайтесь лучше видеть во мне христианина и человека, чем литератора», — написал Н. В. Гоголь своей матушке 15 июня 1844 года. Она как раз вела судебную тяжбу и была обременена всевозможными неприятными хлопотами, о чем жаловалась сыну. Он высказался весьма определенно: «Тяжба есть дело неверное... Почему знать, может быть, бедные противники ваши не имеют ничего, и вы снимете с них последнюю рубашку, хотя ваше дело и право. Я бы, по моему мнению, давным-давно написал бы к ним самим вот каким образом: “Вы видите сами, дело мое право, сенат решил в мою пользу. Но напишите мне откровенно, если вы действительно так бедны, что не можете уплатить всей суммы, то я не хочу вас грабить; заплатите мне половину и Бог с вами”. Вы бы, может быть, уже давным-давно получили деньги, хотя и не все; но зато в молитве вашей могли тверже произнести слова: и остави нам долги наша, якоже и мы оставляем должникам нашим. Притом поступая человеком колубиво, человек никогда не бывает в убытке и вознаграждается на другом...»

В последнее время творчество Николая Васильевича Гоголя рассматривается достаточно широко, без искусственных ограничений и запретных тем. Ведь он является не только автором замечательных литературных произведений: помимо этого, в зрелые годы жизни писателя шла постоянная христианская проповедь, отразившаяся в «Размышлениях о Божественной Литургии», «Выбранных местах из переписки с друзьями», в весьма значительном эпистолярном наследии. Его православная позиция никогда не менялась. «С 12-летнего, может быть, возраста, я иду тою же дорогою, как и ныне, не шатаюсь и не колеблюсь никогда во мнениях главных», — писал Гоголь в 1844 году.

Иногда его называют самым церковным писателем в нашей литературе.

В пункте 5 Завещания, опубликованного в «Выбранных местах...», писатель обращается к своим друзьям: «Возлагаю... обязанность на друзей моих собрать все мои письма, писанные к кому-либо, начиная с конца 1844 года, и, сделавши строгий выбор только того, что может доставить пользу душе... издать отдельною книгой». Следственно, ему представлялось важным, чтобы письма религиозно-нравственного содержания дошли до читателя. Еще более ему, вероятно, хотелось быть понятым и принятым современниками и потомками. К сожалению, воля писателя не была выполнена. Некоторым путеводителем по названной теме может служить

Федор Моллер. Портрет Николая Васильевича Гоголя. 1842 год.

книга, подготовленная к печати И. Р. Монаховой, — «Гоголь Н. В. Из писем. “Что может доставить пользу душе”» (М.: 2007 г.). Этот сборник можно считать еще одним произведением писателя.

В переписке Гоголя письма к матери занимают особое место: это удивительнейший пример очень личного разговора сына с матерью о жизни во Христе, о воспитании души и пути к Богу. Аналога ему в нашей литературе нет. Пользу душе они могут доставить огромную.

«Марья Ивановна — женщина необыкновенная... Она вся исполнена самоотверженной и тихой любви к своим детям; она отдала им свое сердце и сама не только не имеет воли, но даже своих желаний; по крайней мере не показывает их. Сына она любит более всего на свете... Как она смотрит на портрет сына, который он оставил ей и который в самом деле похож чрезвычайно!» — так отзывался о ней С. Т. Аксаков.

Матушка, вымолившая у Господа сына и наследника, имела счастье получать от него письма на вечные темы — о Боге и о душе. Размышления юного Никоши и наставления великого писателя Н. В. Гоголя сегодня прочитываются как абсолютно современные и актуальные. Особенность писем заключается в том, что они адресованы именно тем, кто стремится к преобразованию собственной жизни в духе Православия. Он говорит, как и о чем молиться, как преодолевать житейские трудности, как выполнить главную заповедь — любить Бога и ближнего.

Бесспорно, при всей личностной интонации, это письма проповеднического направления. Тут же возникает вопрос: соответствуют ли они канонам Православия? Ведь общепринятой остается точка зрения, что не дело мирянина проповедовать. Это задача Церкви. Однако духовные поиски великого писателя открывают нам такие необыкновенные

глубины его веры, такую сокровищницу искреннего и чистого сердца, что без знания этой грани его души образ нашего великого земляка будет оставаться крайне обедненным. И совершенно неправдивым. А ведь он знал и понимал о человеке многое.

Первым тяжелейшим потрясением для юного Гоголя была смерть отца. Об этом страшном событии он узнал от одноклассника А. Баранова, который побывал дома на капикулах. 23 апреля 1825 года Гоголь-лицейст написал из Нежина письмо матери, где наряду с уверениями о перенесении горя «с твердостью истинного христианина» звучат нежные утешения, страх за здоровье Марии Ивановны: «Вы одни теперь предмет моей привязанности; одни, которые можете утешить печального, успокоить горестного. Вам посвящаю жизнь свою». С этого времени Николай Гоголь начинает стремительно взрослеть: он единственный мужчина в доме.

Здесь нужно заметить, что привязанность к родному дому, своей Васильевке, Гоголь пронес через всю жизнь. Покидая их, он вполне осознавал, что на маменьку и сестер нельзя положиться в делах хозяйственных и управленческих. Его опасения и горькие предчувствия, как правило, оправдывались. Дела имения приходили в упадок. Мария Ивановна всегда была очень впечатлительной, привыкла жить за спиной мужа и не обладала даже намеком на какую-либо предприимчивость. К тому же была фантазеркой и выдумщицей — все ждала, когда же ее Никоша станет генералом.

В свои первые петербургские годы Гоголь очень часто пишет матери, узнает от нее о полтавских событиях и реагирует на них, по-своему участвует в воспитании сестер: «Если бы над Лизой имела власть религия, тогда с нею все можно было бы сделать. Не учите ее какому-нибудь

Мать Николая Гоголя — Мария Ивановна Гоголь-Яновская.

катехизису, который тарабарская грамота для дитяти. И это тоже немного сделает добра, если она будет безперестанно ходить в церковь. Там для дитяти тоже все непонятно: ни язык, ни обряды. Но вместо этого говорите, что Бог все видит, все знает, что она ни делает. Говорите ей поболее о будущей жизни, опишите всеми возможными и нравящимися для детей красками те радости и наслаждения, которые ожидают праведных, и какие ужасные, жестокие муки ждут грешных. Вы увидите, какие благодетельные это произведет следствия. Нужно сильно потрясти детские чувства, и тогда они надолго сохранят все прекрасное. Я испытал это на себе».

Невзирая на свою неспособленность к решению практических задач, Николай Васильевич являл чудеса трогательной заботы и внимания. Это ведь он сумел устроить Лизу и Аннет в Патриотический институт — одно из лучших женских учебных заведений в России. «Редкий у нас был брат, — вспоминала Елизавета Васильевна, — несмотря на свою молодость в то время, он заботился и пекся о нас, как мать». Достаточно прочесть хотя бы некоторые письма сестрам из-за границы, чтобы убедиться в его братской нежности. Вот он пишет осенью 1838 года из Рима:

«Душеньки мои, я о вас очень часто вспоминаю и хотел бы вас перецеловать много раз. Помните ли, как мы виделись с вами в этой узенькой маленькой комнате в институте, где стоит обыкновенно фортепиано... Я помню как теперь, как Лиза просит меня не позабыть о том, что скоро ее именины и что нужно купить орехов 4 фунта, конфетов два фунта, варенья две банки, желе банку, пряников, яблок, изюму и проч. и проч. И при этом у тебя, Лиза, пальцы были в черниле, и на переднике было чернильное пятно, величиною в месяц». Даже не верится, что настолько эмоциональным может быть Гоголь, которого мы традиционно представляем замкнутым, скрытным, поглощенным исключительно самим собой.

В конце 1839 года нужно было забирать сестер из института и как-то устраивать их. Маменька не могла на это решиться, у нее не было сил, она никогда не бывала ни в Москве, ни в Петербурге. Гоголь оставляет Рим и едет на родину. Время его довольно короткого пребывания в России (сентябрь 1839 — май 1840 годов) было отмечено чередой неприятностей: долги, нерешенные проблемы сестер, отсутствие согласия между ними и матерью. Где же выход? 25 января 1840 года он написал из Москвы Марии Ивановне:

«Твердость, терпение и непоколебимая надежда на Бога. Вот что мы должны теперь избрать святым девизом нашим! Теперь-то мы должны показать, что мы христиане и что бедствия ничто над нами и не властны поколебать нас... Это экзамен, на котором мы должны показать присутствие духа. Это экзамен, на котором мы должны показать, что мы извлекли из всей жизни и как учились Его святой науке».

В течение 1842–1845 годов где только Гоголь не побывал: в Берлине, Гастейне, Венеции, Риме, Неаполе, Дюссельдорфе, Ницце, Праге, Франкфурте, Брюсселе, Париже... При таком «дорожном» состоянии, кажется, ничего и не напишешь. Действительно, в это время Гоголь преимущественно очень много читает: это исторические и художественные издания, прежде всего русские, святоотеческая литература, Священное Писание, жития святых. Он делится с матерью тем, что ему самому представляется единственно правильным: «Молясь Богу, нужно все простить всем и, кроме того, предаться совершенно в волю Божию и душою, и телом, и всем существованием, и все принять радостно, что ни пошлет Он нам», — из Карлсбада от 28 июля 1845 года.

В феврале 1845 года здоровье Николая Васильевича резко ухудшилось. Он пережил тяжелейший приступ болезни, «видел смерть», как сам назвал это состояние. Тогда же, то ли в конце июня, то ли в начале июля, в Германии была сожжена первая редакция второго тома «Мертвых душ», о чем Гоголь никогда не проронил ни слова сожаления. В письме к Марии Ивановне от 25 января 1847 года из Неаполя сын говорит: «Бог не даром дал мне почувствовать во время болезни моей, как страшно становится перед смертью, чтобы я мог передать это ощущение и другим... Память

смертная — это первая вещь, которую человек должен ежеминутно носить в мыслях своих... Я лишился наилучшего моего друга, с которым я жил душа в душу, Н. М. Языкова, к которому я питал истинно родственную любовь, потому что питать истинно родственную любовь я могу только к тем, которые понимают мою душу и живут сколько-нибудь во Христе делами жизни своей».

В это время в настроениях Гоголя все отчетливее проявляется стремление побывать в Святой Земле и поклониться Гробу Господню. Эта поездка имеет для него огромное значение, и с нею он связывает разрешение сокровеннейших вопросов своего творчества. И он призывает мать быть за него молитвенницей. «Здоровье мое, слава Богу, становится несколько крепче, и если все обстоятельства хорошо устроятся, то надеюсь в начале будущего года отправиться в желанную дорогу на поклонение Гробу Господню. Вас прошу, моя добрая и почтенная маменька, молиться обо мне и путешествии моем и благополучном устройстве всех обстоятельств моих. Во время, когда я буду в дороге, вы не выезжайте никуда и оставайтесь в Васильевке. Мне нужно именно, чтобы вы молились обо мне в Васильевке, а не в другом месте... Отвечайте всем, что находите неприличным в то время, когда ваш сын отправился на такое святое поклонение, разъезжать по гостям и предаваться каким-нибудь развлечениям», — писал он из Рима 14 ноября 1846 года.

Матушка Николая Васильевича пребывала в постоянной тревоге за сына, страшилась и настоящего, и мнимого. В последние годы жизни он чаще пишет письма, обращаясь ко всем «своим» — Марии Ивановне, Анне, Елизавете и Ольге. 3 апреля 1849 года из Москвы: «Ваши беспокойства и

мысли о том, что я могу в чем-либо нуждаться, напрасны. Вы гоните их от себя подальше. Все зависит от экономии. Я просто стараюсь не заводить у себя ненужных вещей и сколько возможно менее связываться какими-нибудь узами на земле. От этого будет легче и разлука с землей. Довольство во всем нам вредит. Мы сейчас станем думать о всяких удовольствиях и веселостях, задремлем, забудем, что есть на земле страдания, несчастья. Запылет телом душа — и Бог будет позабыт».

Гоголь всегда переживал из-за того, что не мог понастоящему поститься. Он утверждал, что его организм устроен особым образом и ему требуется особая питательная пища. Где вымысел о себе самом, где правда, очевидно, мы не узнаем никогда. Он не мог не понимать важность, значимость и ценность поста для православного человека: «О, если бы мы сумели хоть время поста отдать всецело Богу! — пишет он из Одессы в Васильевку 4 марта 1851 года. О, если бы хоть в это святое время провели мы жизнь, сообразуясь с тем, что скажет о нас Бог, а не люди! Пора, пора нам приняться наконец за главное дело и, бросив всякие наружные украшения, каких требуют люди, позаботиться не в шутку об украшении душ. Вспомните, что мы уже все в зрелых летах и что прожили уже больше, чем остается нам жить. Пора, пора за дело! Не все быть детьми. Другую, другую жизнь нужно повести — простую, простую, какую ведет уже человек, думающий о Боге...».

Лето 1851 года для Гоголя прошло вполне благополучно и даже радостно — он собирался печатать второй том «Мертвых душ», был назначен день венчания сестры Лизы. Все складывалось, на первый взгляд,

благоприятно. Но в начале осени происходит нечто непоправимое. Первым отзвуком начала конца было письмо матери в Васильевку от 2 сентября: «Рад бы лететь к вам, со страхом думаю о зиме... Здоровье мое сызнова не так хорошо, и, кажется, я сам причиною. Желая хоть что-то приготовить к печати, я усилил труды и чрез это не только не ускорил дела, но и отдалил еще года, может быть, на два».

Гоголь ни на что не может решиться, колеблется. Затем все-таки решает ехать домой. В родную Васильевку он устремился через Козельск и Оптину пустынь. Заехал в Троицкую Лавру для того, чтобы помолиться о здоровье матушки ко дню ее именин — 1 октября. Состояние слабости, тревоги, нерешительности нарастало. Доподлинно известно, что Гоголь неоднократно обращался к старцу Макарию с вопросами как быть, куда ехать — в Крым, Москву, Васильевку. Тот всячески ободрял писателя, призывал не поддаваться мнительности и поступать согласно своим планам. Несколько успокоенный, Гоголь возвратился в Москву. Ближе к зиме он напишет Марии Ивановне: «Не стройте никаких затей и планов для детей своих в будущем и останавливайте воображение... Лучше смиренно молитесь о том, чтобы дети ваши спаслись и ничего больше, а там что кому Бог пошлет, это Его дело. Теперь у вас голова, я замечаю, наполнена мыслями о женитьбах. Гоните себя мысли эти: они мешают заниматься настоящим. Разве женитьбу Лизы вы устроили? Это устроил Бог для нее».

Ближе к концу 1851 года — 22 декабря — он написал два письма: матери и сестре. Это были письма о самом важном. Матери: «Вся беда оттого, что мы мало заботимся о главном. А если бы прежде подумали о Божеском, отложивши все земное, — само бы собой устроилось земное, как и Сам Спаситель сказал: “Ищите прежде правды и Царствия Небесного, а сия вся вам приложатся”». Сестре Ольге Васильевне: «Нам следует ежеминутно благодарить Бога, благодарить его радостно, весело. Не быть радостну, не ликовать духом — даже грех».

Через несколько дней Гоголь снова обращается к матушке, и в этом письме уже нет даже намек на проповедь. Это трогательная мольба сына к матери: «Никогда так не чувствовал потребности молитв ваших, добрейшая моя матушка. О, молитесь, чтобы Бог меня помиловал, чтобы наставил, вразумил совершить мое дело честно, свято и дал бы мне на то силы и здоровье! Ваши постоянные молитвы обо мне теперь мне так нужны, так нужны, — вот все, что имею вам сказать».

Последним из всех написанных Гоголем писем было письмо, адресованное Марии Ивановне и датированное приблизительно 10 февраля 1852 года. «Берегите же ради Бога себя для нас. Храните ваше драгоценное нам здоровье.

Вам (по моему мнению) нужно бы, может быть, весеннее лечение травами, разумеется, при воздержании в пище и диете. Ради Бога, посоветуйтесь с хорошим доктором. Молитесь и обо мне, молитесь и о себе вместе. О, да вразумит вас во всем Бог, не смущайтесь ничем вокруг, никакими неудачами, только молитесь и все будет хорошо». Удивительно, что писатель, сам не желающий слышать ни о каких докторях, умолял матушку поискать хорошего врача.

Выполнил ли он в полной мере пятую заповедь Божию о почитании родителей своих?

В молодости, подвергаясь увлечениям, доставлял матери волнения и переживания. И даже повергал ее в финансовые трудности. Но со временем совершенно переменялся. Нежно любил родителей, отказался от прав наследования состояния в пользу матери и сестер, вынашивал планы-мечты взять матушку к себе и окружить ее заботами и утешением, сколько мог помогал, посылая деньги, одалживая для своей семьи. Но, думается, главным для Гоголя было открыть для самых родных и близких тот православный путь жизни, который он считал единственно правильным.

О последних земных днях Гоголя написано очень много. Подробную летопись этого времени можно найти в воспоминаниях известного московского врача Алексея Терентьевича Тарасенкова «Последние дни». Он осматривал больного Николая Васильевича, присутствовал при врачебных консультациях. На наш взгляд, ценность именно этих мемуаров в том, что автор не навязывает собственных мнений, выводов, эмоциональных оценок, но лишь последовательно рассказывает о происходящем день за днем: кто посещал Гоголя, как менялось его состояние и настроение, каковы были последние просьбы и слова, обращенные к людям.

И жизнь, и особенно смерть Николая Васильевича Гоголя труднообъяснимы с позиций общепринятого. М. П. Погодин назвал своего друга «натурою особенной, которую судить простою меркою, по обыкновенным нашим понятиям, нельзя и не должно».

Страшное, непереносимое для материнского сердца известие о смерти сына Мария Ивановна получила через московского гражданского губернатора Ивана Васильевича Капниста, который сообщил об этом в Полтаву сестре Софье Васильевне Скалон.

Зная, как любил ее сын Оптину пустынь, мать писателя с внуком Николаем Трушковским посетила монастырь осенью 1857 года.

*Евгения Стороха,
ведущий научный
сотрудник Полтавского
литературно-
мемориального музея
И. П. Котляревского.*

Михаил Нестеров «Страстная седмица. У креста». 1933 год.

Протоиерей Сергей Четвериков

Молдавский старец Паисий Величковский

Его жизнь, учение и влияние на православное монашество

Продолжение. Начало в №12 (2012) – 4, 7, 9, 11, 12(2013), 1–12 (2014), 1, 2 (2015).

Устраивая свою жизнь в Драгомирне, старец Паисий прежде всего обратил внимание на порядок богослужения, который во всяком церковном обществе составляет его основание. Богослужение в Драгомирне совершалось строго по чину Святой Горы. На правом клиросе пели по-славянски, на левом по-молдавски. Устав общежития соблюдался так же строго. Никто из братии не смел и дерзнуть назвать какую-нибудь вещь моею или твоею, но должен был считать все от Бога посылаемое общим достоянием братства, получая все необходимое для себя от старца. Трапеза всем подавалась общая, кроме больных и престарелых или слабых. Все послушания внутри монастыря — в поварне, в пекарне и т. д. — выполняли сами братья. Они же сами исполняли и разные мастерства: сапожное, столярное, слесарное, портняжное и др. Каждый совершал свое послушание охотно и усердно, добросовестно ради Бога по силе своей. Ослушанию, самочинию, противоречию в братстве не было места. Братия сами работали и на огородах, и в поле, и смотрели за скотом. Во время работы на устах должно было быть молчание, а в сердце тайная молитва. Сам старец нередко выходил с братией на общее послушание и работал вместе с прочими, подавая пример. Во время уборки хлеба братия проводили иногда по несколько дней в поле. Ради правила церковного и других церковных нужд вместе с братьями отправлялся в степь и духовник, имея при себе и Божественные Тайны. Нередко старец призывал и врача, а иногда приезжал и сам и проводил с братией в степи по три и по четыре дня, и это было для братии величайшим праздником. Старец благословлял их труды, радовался их усердию и беседовал с ними. Когда старец уезжал, братия с любовью провожали его, просили благословения и молитв, целовали его руки и возвращались на работу, радуясь тому, что повидали своего старца и послушали его бесед и наставлений. Когда старец не мог лично навестить жнецов, он посылал им письменное приветствие. Учил их, как они должны относиться друг к другу, беречь и любить друг друга. Он писал им: «Берегите себя от зависти. Где зависть, там нет Духа Божия; удерживайте язык, чтобы он не говорил пустых слов. Кто бережет язык, оберегает душу от скорби. От языка жизнь и смерть. Старшие должны учить младших, неопытных. Во всех должно быть смирение, доброта и любовь. Нужно укреплять себя страхом Божиим, памятью смерти и вечных мук. Каждый день нужно исповедывать

помыслы старцу. Молитву Иисусову повторять постоянно. Приносите Богу жертву чистую, непорочную, благоуханную по вашему христианскому обету. Приносите ваши труды и ваш кровавый пот как жертву всесожжения; загар от солнца да будет вам как терпение мучеников». В заключение письма старец молит Господа сохранить труждающихся от всякого зла духовного и телесного и покрыть их от всех козней диавола. Такие письма, проникнутые любовью и заботливостью, ободряли и одушевляли братию и делали для нее легким и радостным тяжелый и утомительный труд.

В келейной жизни старец требовал от каждого брата, чтобы он проходил свое звание с полным сознанием и усердием, был монахом не по одежде только, но и по духу. Он требовал, чтобы братия в келиях читала писания святых отцов, творила умную молитву и по силе полагала частые поклоны со слезами. Каждый вечер братья, особенно новоначальные, приходили к своим старцам и исповедывали им свои помыслы. Исповедание помыслов старец считал основанием духовной жизни и видел в нем надежду спасения для души, искренно кающейся в грехах. Если между братьями случалось недоразумение, то непременно в тот же день должно было последовать и примирение по слову Писания: «солнце да не зайдет во гневе вашем». А если бы кто-нибудь из братии до такой степени ожесточился, что не захотел бы и мириться, такого старец отлучал, запрещая ему даже и на порог церковный становиться и молитву «Отче наш» читать, пока не смирится. На послушание вне монастыря старец посылал таких братий, от которых не было бы никакого соблазна мирским и для собственной души которых не было бы вреда. А если бы при исполнении дела оказалось необходимым нарушить какую-нибудь заповедь, то старец повелевал оставить это дело, говоря, что лучше пусть погибнет дело, нежели будет нарушена заповедь Божия и мы подпадем вечному осуждению. Больные, слабые, престарелые помещались в больнице и поручались попечению брата Онурия, знавшего немного врачебное искусство и отличавшегося любвеобильным сердцем и умением утешить всякого страдальца духовною беседою. Старец очень любил и ценил Онурия. Ему одному было только предоставлено для нужд больных самому брать в келии старца столько денег, сколько ему было нужно. Онурий, со своей стороны, был всецело предан старцу и по кончине его только на один год пережил его. Мало-помалу устроили в монастыре теплую церковь, поставили кельи, архондарик и пр.

Старец по целым дням был занят с братией, двери его келии не закрывались иногда до 9 часов вечера. Одни уходили, другие приходили по делам духовным или хозяйственным. Одних он утешал, с другими радовался, но никогда не огорчал его неудачи хозяйственные — он скорбел только о бедах духовных. «Тридцать лет прожил я при нем, — говорит его жизнеописатель, — и не видел его скорбящим о материальных нуждах. Он только тогда сильно скорбел, когда видел нарушение заповедей Божиих». При своих постоянных заботах о братстве старец Паисий находил время и для своих любимых литературных занятий. Им он посвящал ночи. Запасшись на Афоне святоотеческими книгами на древнегреческом языке, старец по ним проверял и исправлял в Драгомирне славянские переводы. О своих книжных занятиях в это время он подробно рассказывает в письме к архимандриту Феодосию. «Когда мы поселились в святой обители Драгомирской, я стал всячески раздумывать о том, как бы мне приступить к исправлению славянских отеческих книг, а еще лучше к новому переводу святоотеческих писаний с древнегреческого языка, однако встретил немало препятствий к этому делу. Первое препятствие заключалось в том, что переводчик книг непременно должен быть вполне сведущим человеком, и не только в грамматике, правописании и в особенностях того и другого языка, но также и в более высоких науках, как то: риторике и философии, да, наконец, и самого богословия должен, так сказать, не перстом коснуться. Я же хотя и провел в юности моей четыре года в киевских училищах, но научился там только отчасти грамматике латинского языка, дальнейшему же моему учению помешало желание монашества. Однако и те небольшие сведения, которые я приобрел в то время, с течением лет были почти утрачены мною, так что я боялся и трепетал начать столь великое дело исправления или перевода святоотеческих книг с такими слабыми познаниями. Вторым препятствием было мое неумение в орфографии, т. е. в правописании. Кто же, будучи неумелым в правописании, осмеливается писать священные книги, тот, по моему мнению, хотя сердцем и верует в правду и устами исповедует во спасение, но рукою своею вследствие своего неумения совершает хулу. Вот почему и я, будучи тогда еще неумелым в правописании, ужасаясь приступить к такому великому делу. Третье препятствие состояло в том, что у меня не было необходимых лексиконов. Переводить же книги без лексиконов — это все равно что заниматься каким-либо ремеслом, не имея необходимых для того инструментов. Четвертым препятствием

было то, что я знал тогда очень мало древнегреческих слов, настоящим же образом совсем не владел этим языком. Пятое препятствие заключалось в том, что язык древнегреческий превосходит все остальные языки вселенной мудростью, красотой, глубиной, обилием и богатством речений, так что и сами природные греки, в совершенстве образованные, едва могут постигать глубину его. Как же я, будучи столь малосведущим, мог осмелиться приступить к делу исправления или перевода книг с такого премудрейшего языка? Шестым препятствием было то, что и наш преславный славянский язык, который, по моему мнению, превосходит многие языки своею красотой, глубиной и обилием речений и ближе всех подходит к древнегреческому языку, я знал также в недостаточной степени. Принимая во внимание все эти обстоятельства, а также и то, что я был слишком обременен бесчисленными духовными и телесными внутренними и внешними различными попечениями, я почти потерял надежду когда-нибудь начать привлекавшее меня дело. Но видя в нашем братстве великий голод слова Божия, от которого совершенно изнемогали души братии вместе с моею собственной душой, и возложив всю свою надежду на Господа, умудряющего слепцов, я решился, полагаясь на молитвы братии, приступить, наконец, к этому делу с большою осторожностью. Сознывая, что начинаемое мною дело исправления и новый перевод святоотеческих книг я не в состоянии буду сразу же выполнить в таком совершенстве, чтобы мои исправления и переводы могли быть немедленно переданы в другие монастыри для переписывания или для напечатания, и что может оказаться нужда в их вторичном рассмотрении и исправлении, видя как в зеркале, что не однажды, а еще много раз по мере приобретения необходимых лексиконов и моего усовершенствования в познании как древнегреческого, так и славянского языка явится нужда снова внимательно пересмотреть исправленные книги и подвергнуть их новому исправлению или мне самому, если Бог продлит век, или по смерти моей другим искусным в этом деле братьям, я положил в душе своей твердое решение, чтобы мой труд как несовершенный во всех отношениях неосходно оставался в одном только нашем братстве до тех пор, пока при помощи Божией не исправится окончательно. Свою работу я начал следующим образом: ввиду недостатка лексиконов, а также и моей неопытности, я принял за руководящую нить для себя перевод отеческих книг с древнегреческого языка на молдавский, сделанный нашими возлюбленными братьями иеромонахом Макарием и Даскалом Иларионом, людьми учеными и опытными в переводе книг. Часть же этого перевода была сделана братом Макарием еще на Святой Горе Афонской, а часть в Драгомирне, а также и отец Иларион трудился над своим переводом в нашем братстве. Приняв их перевод по всем соображениям за несомненно правильный, я начал, руководствуясь их переводом и следя по древнегреческому подлиннику, исправлять славянские книги. Таким способом я исправил следующие святоотеческие книги: Исихия, Диалога, Макария, вторую, Филофея, Нила о молитве, Фалассия, Григория Синаита, Симеона Нового Богослова «Слово о внимании и молитве», Кассиана Римлянина «О восьми помыслах» и другие, крепко держась, как слепец за тын, вышеупомянутого молдавского перевода, и таким образом закончил первое исправление названных книг.

Продолжение следует.

Кириак Костанди «Ранняя весна» (1915).

При єпархіальному відділі благодійності та соціального служіння працює центр «Благо»

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, з 15 жовтня 2012 року при відділі благодійності та соціального служіння Полтавської єпархії Української Православної Церкви діє центр «Благо».

Основні напрямки діяльності:
збір пожертвувань — одягу, взуття, медикаментів, засобів гігієни тощо;
розподіл гуманітарної допомоги між категоріями громадян, яким потрібна допомога;
надання духовної підтримки;
інша допомога.

Пункти збору та розподілу гуманітарної допомоги організовані в храмі святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (проспект Першотравневий, 23) й у Петропавлівському храмі (м. Полтава, мікрорайон Дублянщина, вул. Низова, 38).

Скриньки з анкетами «Потрібна допомога» та «Хочу допомогти» розміщені за адресами: храм святого апостола Андрія Первозваного (вул. Сінна, 3а); храм святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (проспект Першотравневий, 23).

Увага! Центр «Благо» має потребу у волонтерах і благодійниках.

Контактні телефони:
(050) 259-40-83 (отець Андрій);
(099) 942-19-98 (Аліна);
(095) 156-62-98(Ольга).

Богослужіння

У храмі Всіх святих землі Полтавської

щосуботи звершується всеношна, яка починається о 17.00, щонеділі — Божественна Літургія о 8.00.

Крім того, відбуваються заняття, організовані при Серафимівському храмі: щосуботи о 13.00 — заняття дитячого хору, щонеділі о 16.00 — недільна дитяча школа, по закінченні вечірнього богослужіння о 18.00 у Серафимівському храмі — заняття для дорослих зі Святого Письма.

Храм знаходиться у цокольному приміщенні управління Полтавської єпархії за адресою: Полтава, вул. Героїв Сталінграда, 1-б.

У тимчасовому храмі, що на місці будівництва Андріївської церкви

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у тимчасовому храмі на місці будівництва Свято-Андріївської церкви в Полтаві (вул. Сінна, 3-а) щоденно звершуються богослужіння добового кола: вечірнє богослужіння — о 18.00, Літургія — о 8.00. Запрошуємо всіх бажаючих помолитися на місці будівництва нового православного храму.

Запрошуємо на недільні та святкові богослужіння у храм Архистратига Михаїла у с. Щербанях

Всеношна — о 18.00.

Літургія — о 9.00.

Дістатися до храму можна маршрутним автобусом від зуп. «Центральний ринок» у Полтаві.

Зверніть увагу!

Православний магазин

Для вас широкий асортимент духовної літератури різних напрямків (Святе Письмо та тлумачення, життя та твори святих і подвижників благочестя, духовні поради, питання православної медицини, література для духовенства тощо). Ікони, утвар.

Чекаємо у Полтаві за адресами: вул. Шевченка, 54, (2-й поверх) з 8.00 до 16.00, крім понеділка.

Торговельний центр «Київ» вул. Зінківська, 6, (3-й поверх, праве крило) з 9.00 до 21.00 без перерви та вихідних.

З благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського

Проводяться духовно-просвітницькі лекції-бесіди з тем:

- ❖ Старий Завіт,
- ❖ Новий Завіт,
- ❖ Діяння та послання святих апостолів.

Лекції-бесіди проводять священнослужителі та миряни, які мають відповідну освіту.

Заняття відбуваються:

- щочетверга (для всіх бажаючих),
- щонеділі (молодіжне спрямування)

о 19.00 в цокольному приміщенні церковноприходського будинку при Свято-Макаріївському соборі за адресою: м. Полтава, вул. Лялі Убийвовк, 2.

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

ф. П - 1	Державний комітет зв'язку та інформації України											
	АБОНЕМЕНТ											
	на газету											
	01125											
Відомості Полтавської єпархії			Кількість комплектів			1						
на 2015 рік по місяцях												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Куди												
поштовий індекс												
адреса												
Кому												
ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ												
на газету												
01125												
Відомості Полтавської єпархії			Кількість комплектів			1						
Вартість	передплати											
	переадресування											
на 2015 рік по місяцях												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
поштовий індекс						місто, село						
						область						
код вулиці						район						
буд.		корп.		кв.		вулиця						

Записки священномученика Гавриила Коваленко

Продолжение. Начало в № 2(2012)–7, 9, 11, 12(2013), 1–12(2014), 1–4(2015).

*Гавриил. Окончание
служения благочинным.
1902–1910 гг.*

С 1905 года сделана была попытка к ограничению власти благочинных: для избрания благочинных введено было выборное начало, начали функционировать благочиннические советы, многие вопросы передавались на предварительное обсуждение благочиннических собраний и т. п. Но не привыкшее к общественной деятельности наше духовенство не могло извлечь из этих привилегий для себя никакой пользы — в благочинные выбирались далеко не лучшие по своим качествам люди; благочиннические съезды сопровождались спорами, криками, шумом, придирались к неудачным выражениям и словам своих противников, а существенного решения по какому-либо вопросу не получалось, и в конце концов все-таки дело решалось так, как думал или как того хотел сам благочинный.

Всегда много говорилось и писалось о скудости материального положения нашего духовенства. Об этом всегда говорило духовенство на своих собраниях и съездах; об этом много писалось как в духовных, так и в светских журналах. Я никогда этих жалоб не разделял. Конечно, я не знаю, как жило духовенство в губерниях великороссийских; говорили, что духовенство там жило действительно очень плохо. Но относительно нашей Полтавской и других южных епархий этого сказать нельзя. Я сам лично, как видно из моих записок, служил на трех приходах: среднем, плохом и

если не совсем хорошем, то выше среднего. И что же? На плохом приходе в Филипповичах я имел 300 руб. дохода в год, 300 руб. жалованья, церковную квартиру и около 25 десятин ружной земли, за которую при отдаче ее в аренду я мог бы получить минимум 200 руб.; итого 800 руб. в год при готовой квартире. Допустим, что Филипповичи, хотя и бедный приход, но, находясь в особых условиях, о которых я говорил, давал мне много. Допустим, что на другом бедном приходе священник получит 100–150 руб. в год, не больше; итого, священник получит 100 руб. дохода, 300 руб. жалованья, 200 руб. за ружную землю, всего — 650 руб. Прибавьте к этому хотя и небольшой доход натурой (хлебом и прочим) и возможность, в виду массы свободного времени, заниматься хозяйством, иметь своих коров, птицу и т. п. Кто же из священников на таких приходах обыкновенно служил? Лица, не получившие семинарского образования и даже без всякого образования, вышедшие из диаконов и псаломщиков. Если на них служили священники, окончившие курс семинарии, то исключительно только ввиду каких-либо своих личных интересов, например, имевшие в таких приходах свою собственность или переведенные за какие-либо проступки. Какого же содержания такому лицу еще желать? И возьмите рядом с ним какого-либо гражданского чиновника, хотя бы акцизного надзирателя. Он получал содержание, если я не ошибаюсь, 1100–1200 руб. в год, на которые должен был нанять квартиру, содержать лошадей, покупать хлеб и все продукты и т. д. Чем же его содержание лучше содержания сельского священника в бедном приходе? Но ведь акцизный надзиратель должен быть если не с высшим, то по крайней мере со средним образованием, иначе его на службу не примут, и рядом с ним — почти полуграмотный священник, который почти ничего не делает в то время, когда акцизный надзиратель все время в разъездах, все время занят своей службой. Не будем говорить о таких тружениках, как народные учителя или начальники почтовых отделений, получавших при тяжелом труде совсем мизерное содержание.

Нет, жаловаться духовенству на скудость содержания было нельзя. Иное дело — способ получения этого содержания. Об этом двух мнений быть не может. Ничего более унижительного, более роняющего духовенство в глазах своей паствы трудно было и придумать. Протягивать руку к крестьянину за получением пятяков после каждой, иногда очень тяжелой,

требы — это такая пытка, которой не в состоянии понять люди, не бывшие в нашем положении. Для людей с чуткой душой она буквально невыносима, и это едва ли не главная причина бегства детей духовенства из духовного звания при всяком удобном случае. А ведь, казалось бы, организовать это дело совершенно иначе было очень легко. Нужно было только обложить православное население на содержание духовенства особым налогом, который бы взимался наряду со всеми другими налогами — государственными, земскими и т. п., — и из образовавшегося фонда дать равное содержание всему духовенству за исполнение обязательных церковных треб, как-то: крещение, венчание, погребение т. д. Но тогда, скажут, получилась бы большая несправедливость: священники больших приходов, постоянно занятые, и священники малых приходов, ничего не делающие, получили бы одинаковое содержание? Ничего подобного — труд священников больших приходов вознаграждался бы платою за необязательные требы, каковы есть молебны, панихиды, хождение по приходу с молитвою и т. п. А то, посудите, нормально ли такое положение? В приходе рядом живут два хозяина — один богач, другой бедняк, — причем последний у первого всегда состоит в батраках. И вот, у первого в течение нескольких лет ни одной требы — ни крещения, ни погребения, ни венчания, а у второго, как на грех, — что ни год, то или крещение, или погребение (а то и двое), или женитьба сына. И он платит священнику за эти требы какие-нибудь 10–15 руб., а богач — ни копейки. А ведь священник нужен для всех, и для богатых, и для бедных.

Говорят, что священники при казенном содержании обратятся в чиновников и совсем удалятся от народа, а это бесполезно для дела. Какого нужно быть плохого мнения о нашем духовенстве, чтобы так думать? Почему же не обращаются в чиновников католические ксендзы и лютеранские пасторы, получающие казенное содержание? Посмотрите, какое они имеют влияние на своих пасомых, не будучи от них зависимы в средствах своего содержания, чего нельзя сказать о нашем духовенстве. А от скольких бы зол избавилась Церковь, если бы духовенство получало свое содержание от казны? Ведь все эти частые перемещения священников с прихода на приход в поисках лучшего, недоразумения с прихожанами, жалобы последних на священников, распространение сектантства и тому подобные явления имеют главной своею причиною ненормальный способ обеспечения нашего духовенства.

Тогда, быть может, изменился бы обидный взгляд на духовенство со стороны так называемого интеллигентного общества. Известно, что наше русское православное духовенство давно обвиняли и обвиняют чуть ли не во всех смертных грехах. Что только про него не говорили и не писали! Что оно чуть ли не поголовно все пьяницы, что оно жадно и корыстолюбиво, необразованно и малокультурно, что оно не имеет никакого влияния на народ и со стороны последнего не пользуется никаким уважением и проч., и проч. Выходило, словом, так, что наше духовенство имеет только отрицательные стороны и никаких положительных. При этом, в виде контраста, ссылались на инославное духовенство. Посмотрите, мол, на ксендзов и пасторов — какие они все хорошие, какие они всегда чистые и аккуратные, как они благородны и образованны, как прекрасно они держат себя в обществе; неудивительно поэтому, что и народ их любит и уважает, и влияние их на народ огромно.

Продолжение следует.

Многая лета молитвами святителей и прихожан

22 мая, в день памяти святителя Николая Мирликийского, Чудотворца, отметил десятилетие священнической хиротонии настоятель Свято-Успенского храма села Старые Санжары отец Василий Антонь. Сердечно поздравляем его с этим знаменательным днем.

Все десять лет отец Василий служит в нашем селе. Первые службы были в вагончике, затем верующие перешли во временное помещение. Несколько лет назад благодаря стараниям батюшки началось строительство каменного храма. До освящения, надеемся, осталось уже недолго, на очереди — внутренние работы. А вокруг храма уже посажены деревья, облагорожены клумбы.

Недавно заботами настоятеля в храме появилась икона святителя Мелетия, архиепископа Харьковского, с частицей мощей. Святой Мелетий, который теперь своими мощами почитает в Преображенском соборе Харькова, родился в нашем селе, он наш небесный покровитель.

Батюшка — настоящий хозяин и труженик. Кроме Старых Санжар, служит еще в храме святителя Василия Великого в Судивке, окормляет верующих ближайших сел. Не жалеет ни сил, ни здоровья, ни времени. Успеваает при всем этом устраивать и паломнические поездки, каждый год проводит Рождественские встречи в селе. Он смиренный и добрый. Его все уважают.

Батюшка, спасибо Вам за Ваш труд, за богослужения, за любовь к Богу и людям, за то, что Вы вдохновляете, помогаете всем.

Многая, многая лета, здоровья, всех благ Вам и Вашей семье молитвами святителя Николая Мирликийского, в день памяти которого Вы рукоположены, святителя Мелетия, на родине которого служите, и всех святых.

Прихожане
и односельчане.
с. Старые Санжары.

Картина Василия Перова «Чаепитие в Мытищах» (1862 г.) — яркий пример несправедливого мнения интеллигенции о духовенстве.

До уваги

Православні табори запрошують дітей на літній відпочинок

3 благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського

Влітку в Полтавській єпархії Української Православної Церкви працюватимуть православні дитячі табори відпочинку «Псьол» в с. Яреськах Шишацького району та «Орлятко» в м. Карлівці.

«Псьол» (с. Яреськи)

отець Богдан: (050) 857-23-08
Олексій: (099) 102-47-48
Координатор в у. м. Києві Ірина Петрівна:
(044) 280-48-59, (098) 467-10-42

I зміна: 8–21 червня

II зміна: 24 червня – 7 липня

III зміна: 10–23 липня

IV зміна: 26 липня – 8 серпня

«Орлятко» (м. Карлівка)

(05346) 2-38-38
отець Олег: (099) 047-08-17

I зміна: 14–27 червня

II зміна: 1–14 липня

III зміна: 18–31 липня

Запрошуються діти віком **від 7 до 16 років** із православних сімей.

Харчування — чотири рази в день: свіжі овочі й фрукти, молочні, м'ясні й рибні страви у відповідності зі встановленими постами. Кваліфікований персонал, вихователі — професійні педагоги, вожаті — студенти Місіонерської Духовної семінарії (м. Комсомольськ). У таборі постійно перебуває священник.

Організація життя православного табору — у відповідності з церковним укладом: спільні молитви — ранкова й вечірня, до трапези й після трапези; дотримання постів; читання житій святих під час трапези.

Водночас невід'ємною частиною відпочинку в таборі є активні ігри на свіжому повітрі. Протягом зміни проводитимуться спортивні змагання, творчі конкурси та концерти, вікторини, духовні бесіди, інтерактивні ігри для розвитку соціально-психологічних навичок, заняття в різноманітних гуртках, перегляд та обговорення цікавих фільмів духовної тематики. Працюватимуть бібліотека, фонотека. Діти зможуть вивчати основи православної віри, історію Церкви та національної культури, побувати на богослужінні, приступити до Таїнств Сповіді та Причастя (за бажанням).

Для придбання путівки батькам необхідно подати до Полтавського єпархіального управління: заяву (стандартний бланк) із рекомендацією пафріального священника; копію свідоцтва про народження дитини; медичну картку встановленого зразка.

З приводу придбання путівок звертайтеся за адресою: **36040, м. Полтава, вул. Героїв Сталінграда, 1-6; тел. (0532) 58-28-39 (Ірина Дмитрівна).**

Електронна адреса: **pravpoltava@ukr.net**
Інтернет-сторінка Полтавської єпархії:
pravoslavie.poltava.ua

**Просимо Ваших пожертв
на організацію літнього відпочинку дітей,
зокрема зі східних регіонів України.**

Реквізити для благодійної допомоги:

Релігійна громада Воскресенського кафедрального собору УПЦ в м. Полтава, розрахунковий рахунок **№ 26004054616894** у філії Полтавського регіонального управління Приватбанку, **МФО 331401, код 26304890.**

**Сердечно дякуємо всім відомим
і невідомим благодійникам!**

Полтавская Миссионерская Духовная семинария приглашает на учебу

Правила приема

Абитуриенты сдают вступительные экзамены.

Поступающий должен ЗНАТЬ: основные Ветхо- и Новозаветные события; следующие молитвы (твердо и осмысленно): начальные: Трисвятое по «Отче наш»;

утреннее: «От сна встав...», «Боже, очисти мя грешного...», «Святый Ангеле...»; вечернее: «Боже вечный...», «Вседержителю...», «Благаго Царя...», «Ангеле Христов...»; Божией Матери: «Богородице Дево», «Достойно есть», «Взбранной Воеводе...»;

Символ веры, молитву святого Ефрема Сирина, молитву перед Святым Причастием, Заповеди Моисеевы (декалог), Заповеди Блаженств, тропари двенадцатых праздников, 50-й и 90-й псалмы; тропарь своего святого и его житие.

Ответы на экзаменационные вопросы для абитуриентов (источник: <http://missia.org.ua/>, раздел «Абитуриенту»).

Поступающий должен УМЕТЬ: четко и грамотно читать по-церковнославянски; спеть фрагмент богослужебного песнопения или куплет народной песни.

Абитуриенты иконописного отделения сдают, кроме общих экзаменов, также экзамен по основам рисунка и иконописания. На экзамене поступающий должен

скопировать в цвете образец или фрагмент иконы (материал: акварель, гуашь или темпера (по выбору); бумага размером 20х30 см). Требования к работе: правильное расположение изображения на листе, передача характера изображения, соблюдение цветовых и светотонных отношений. Время выполнения: до 6 часов.

**Прием документов
с 1 июня по 24 августа.**

**Вступительные экзамены
Стационар:**

1) ИКОНОПИСНОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

а) по основам рисунка и иконописания — 24 августа;
б) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

2) БОГОСЛОВСКО-МИССИОНЕРСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

а) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

3) ОТДЕЛЕНИЕ РЕГЕНТОВ-ПСАЛОМЩИКОВ

а) прослушивание — 25 августа;
б) собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами — 25 августа.

Заочный сектор:

собеседование экзаменационной комиссии с абитуриентами богословско-миссионерского отделения и отделения регентов-псаломщиков — 26 августа.

Для допуска к вступительным экзаменам абитуриент должен предоставить в канцелярию семинарии следующие документы: прошение на имя Ректора; анкету;

автобиографию (пп. 1–3 заполняются при подаче документов); ксерокопию паспорта (стр. 1, 2, 11; находящимся в браке также стр. 9 и 10) и свидетельства о рождении;

две фотографии 3х4 см;
справку о Крещении;
справку о семейном положении;
аттестат о среднем образовании (оригинал и копию);
справку о состоянии здоровья (форма 086-у, с обязательной записью психиатра) и карту прививок;

рекомендацию приходского священника, утвержденную епархиальным архиереем;

грамоту о рукоположении в священник — для абитуриентов в священном сане;

военный билет или приписное удостоверение (оригинал и копию);

Поступающие в иконописный класс должны предоставить приемной комиссии образцы собственных работ (не менее трех), желательно иконописного направления.

Начало учебного года — 1 сентября.

Наши координаты:

Почтовый адрес: ПМДС, ул. Конституции, 12, г. Комсомольск Полтавской области, 39803, Украина.
Телефон +38(05348)482-68;
телефон/факс +38(05348)253-02.

Электронная почта:

orth-mission.ua@mail.ru
Этот e-mail защищен от спам-ботов. Для его просмотра в вашем браузере должна быть включена поддержка Java-script.

Страница в Интернете:

<http://missia.org.ua/>

Банковские реквизиты:

Р/с 26007054622294 в Полтавском ГРУ КБ «ПриватБанк», ЗКПО 25157702, МФО 331401

**Как проехать
к Полтавской Миссионерской
Духовной семинарии**

Прямые авторейсы в Комсомольск совершаются из городов: Киева, Харькова, Днепропетровска, Полтавы. Получить подробную информацию и забронировать место Вы сможете по телефонам: 8(067)995-56-88, 8(067)771-61-12 (данная информация не является рекламой).

Если Вы проживаете вдалеке от большого населенного пункта, из которого есть прямые маршруты в город Комсомольск Полтавской области, то Вам необходимо в первую очередь найти наиболее удобный маршрут в город Кременчуг, находящийся в 20 километрах от города Комсомольска.

Остановка автобусов, идущих в Комсомольск, находится возле Кременчугского железнодорожного вокзала.

Необходимая автобусная остановка в Комсомольске — «ул. Добровольского».

ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Щомісячний часопис.

Засновник: Управління Полтавської єпархії Української Православної Церкви.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ №11359–232ПР від 20.06.2006р.

Передплатний індекс: 01125.

Адреса редакції: вул. Героїв Сталінграда, 1-6, м. Полтава, 36040, Україна.

Телефон/факс: +380 (532) 58-28-47.

Електронна пошта: pravpoltava@ukr.net

Головний редактор:

митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Заступник головного редактора:

Людмила Самойлова.

Фото: протоієрей Миколай Довганич, диякон Георгій Лінд.

Листування з читачами ведеться

тільки на сторінках газети.

Автори несуть відповідальність за точність наведених даних.

Тираж номера: 6000 прим. Замовлення №1553305.

Газету надруковано: ТОВ «Видавничий дім «Кераміст». 69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16. Тел. (061) 228-10-30.